

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2012 сыл
Ахсынньы
15 күнэ
Субуота №168-169
(10761)

1935 сыл алтынньы 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улуунун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастын хаһыата»

2012 сыл — улууска
М.К. Аммосов сыла

УРУЙДАН, АММОСОВ МАКСИММЫТ!

Биллиилээх биир дойдулаахпыт, Саха сириг төрүттэспит государственной, политической деятель М.К. Аммосов төрөөбүтэ 115 сылыгар уонна Нам улууну үрэхтээһин ситимэ тэриллибитэ 140 сылыгар аналлаах аммосовскай аабыга 26 детсадтан 52 оро кытынна. М.К. Аммосов аатынан Саха Государственноһын историятын музейыгар Аммосовскай аабы үөрүүлээх аһыллыгыгар сага тутуллубут «Кэскил» оҕо сайдар киинэ (сэб. Е. Заровняева), музей научнай сотруднига С. Попова уонна «Хоту» кустовой холбоһук салайааччыта Е. Иванова мустубут оҕолору, салайааччылары истинник эбэрдэлээтилэр.

2009 сыллаах Аммосовскай аабы кыттыылааҕа, республикатааҕы «Хотугу сулус» уонна В. Егоров республикатааҕы «Брыга кустуга» күрэхтэрин хас да төгүллээх лауреата, дипломана, Хатырык оскуолатын 4 кылааһын үөрэнээччитэ Павел Романов «Чабылхай Максим» диэн ырыатын бэлэхтээтэ.

Санатан этгэххэ, Нам улуунун үөрэбин салаатын анал бирикээһинэн 2011 с. Хатырык нэһилигин оҕо саада кырачааннарга 1 Аммосовскай аабылары ыппыта, 23 оҕону 20 оҕо саадыттан түмүтэ, оттон 1990 сылга маннай ыттылар улуустааҕы Аммосовскай аабыларга Хатырык нэһилигин «Кэрэчээнэ» оҕо саадын иитиллээччилэрэ аан маннай кыттыыны ылбыттара.

Оҕолор 5 уонна 6 саастаахтарга 2 бөлөхүнэн араасан сага тутуллубут «Кэскил» оҕо сайдар киинигэр «Киэн туттабын төрөөбүт дойдубунан — Аммосов сиэнэ буоларбынан!» М.К. Аммосов туһунан хоһоон аабытын, медиапрезентацияларын бэйэлэринээбэр ордук кинилэри бэлэмнээбит салайааччыларын долгуууларга дүүллүүр сүбэттэн улахан эппитинэни ирдээтэ. Күрэххэ тизмэ ис хоһоонун арыаллара, тутталлара-хапталлара, дорҕоонноох саналара, көрөөччүлэргэ тиэрдиллэр сыаналаммыта.

Бииртэн биер үчүгэйкээн хоһоону аахпыт оҕолордон 5 саастаахтарга 3 миэстэни «Көрүө уһулар» хоһоону аахпыт Николайтан Ангелина Соловьева, 2 миэстэни «Хатырыкка хаар түһэр» Намтан 3 №-дээх детсадтан Намына Рехлясова, Намнааҕы 5 №-дээх детсадтан «Чабылхай Махсыым» диэн хоһоону Сержа Дьячковскай ааҕан бастаата. Биһирэбил бириини Хамафаттан Коля Иванов, Хатырыктан Таяна Васильева уонна Намтан Эльза Осипова.

6 саастаахтарга 3 миэстэни Партизантан Зырянов Арылхан «М.К. Аммосов музейыгар», 2 миэстэни Түбэттэн Михайлова Карина «Син биер буолбаат!» уонна Намтан 8 №-дээх детсадтан Атласова Валя «Биһиги Махсыыммыт» хоһоону ааҕан бастаата. Биһирэбил бириининэн Хамафаттан Больницкая Алекса, Модуттан Попов Сена, Намтан 7 №-дээх детсадтан Артур Слободчиков наҕараадаланнылар.

Альбина КУЛИЧКИНА,
Россия Суруналыстарын
сыйуунун чилиэнэ, Хатырык

Тыа сиригэр -
дохуоттаах үлэни

Кыстыкка кирибит кэннэ, алтынньы 16 күнүгэр, Аппаны олохтоохторуттан: «Эт-Ас» ХЭТ хотонугар, далыгар элбэх сүөһү үчүгэйдик көрүллүбэккэ, уулаабакка, аһаабакка өлбүттэр, өлөн эрэлэр, өлүктэрэ онно-манна хараллыбакка сыталлар», — диэн тыллабыр кирибитэ. Итинник суоһар сураҕы истээт да, Аппаныга тийиэн «Эт-Ас» ХЭТ хотонугар сылдыбытыт.

Онно баар үлэһиттэри, Михаил Сивцев диэн директор И.Е. Евстафьев производство өттүгэр солбуйааччытын, ысчылаатын сэбиэдиссэйин, «Хатын Арыы нэһилиэгэ» МТ дьаһалтатын тыа хаһаайыстыбатыгар специалиһын Владимир Макаровы көрсөн, кэпсэтэн баар балаһыаньаны чуолкайдаспыт, быһаарыларын истибитим. Үлэһиттэри кытта хотон иһин-таһын кэрийэн көрбүтүм-истибитим.

Кырдык, хотон иһигэр биер олох уңуох-тири буолбут боруода ынах уонна биер, эмиэ эрдэттэн ыалдыбыт ныйрэй өлүктэрэ хараллыбакка сыталлара. Ветеринардар уонна сүөһүлэри көрбүт үлэһиттэр: «Бу сүөһүлэр саас эрдэттэн ыалдыбыттар. Эмтии-томтуу сатаабыппыт. Арыы бэттэх кэлиэх буолан иһэн өлүлүр», — диэн быһаарбыттар. Итилэртэн атын сүөһүлэр өлүктэрин ханна да булан көрбөтөхпүт. Хааллан турар сүөһүлэр туруктара оччо куһаҕана суох этэ. Арай уонтан тахса ороһу ныйрэйдэр туруктара мөлтөх, аһара дьүдүх этилэрэ. Ити күн сүөһүлэри талахтаах, сэттиэнэхтээх, рулоннамыт куһаҕан хаачыстыбалаах отунан аһата тураллара. Борооскулар тымныы, салгын курдаттыы охсор (сквозняктаах) киэн хотонно көрүллэн тураллара.

«Сайылыктан алтынньы 1 күнүгэр кирибиппит. Манна кириэн сылаас аһылыгынан (хаһынан) аһаабакка тураллар. Үчүгэй оту сии иликтэр. Хотон ититиллэ илик. Сайылыкка хааһы сии турбуттара. Туруктара үчүгэй этэ. Манна кириэн быһа түстүлэр», — диэн ныйрэйдэри көрбүт үлэһит кэпсээбитэ.

Михаил Сивцев хотон ититиллэбэт, уу сылытыллыбат биричинэтин: «Ааспыт кыһын чоһунан оттулла турбут чугун оһохтор гааһынан үлэлиир оһохторго уларытыллыбыттар

ОТУОЙКАБА ОПОРДУУ

уонна гаас врезкатын боппуруоһа быһаарыллыбакка оһохтор холбоммокко тураллар. Мин тугу да ғынар кыабым суох», — диэн баран илиитин нэлэс ғымыта. Улахан сүөһүлэри киллэрэн, дьэ, баайаары быһаларын сага бэлэмни сылдыбаллара. Бу күн икки тракторы (МТЗ) үөһэ алааска от тийтэрэ ыппыттар этэ.

Үлэһиттэр: «Сыл бастакы ыйдарыгар диэри ханнаһы кэмигэр ылар этибит. Сааскы ый-дарган сағалаан ханнаспыт өрүү хойугаан кэлэр, толору ылбат буоллубут», — диэн көрсөн кэлбит кыһалдаларын туһунан кэпсээбиттэрэ. Үс ийэ послеродовой пособиеларын ылбатахтара хаһыс да ыйыгар барбыт этэ. Сорохторун көрсөммүн уонна соцстрах үлэһиттэрин кытта кэпсэтэн ити сурах чакчытын билгэртэртэбитим.

Сүөһү туттарбыт дьонно сорохторо харчыларын туга ылан испэттэрин туһунан сурағы бары да истэн-билэн кэлбитим. Дьону кытта төлөһүү бу тэрилтэ үбэ тийибэтинэн баччаанга диэри оннун була илик. Сэтинни 1 күнүгэр диэри «Эт-Ас» ХЭТ өссө да 5-6 киһиэхэ төлүүр иэстээх сылдыар эбит. Улуус ИДьО-тун эконоимическай буруйу оноруну арайыһыга отдела (ОБЭП) «Эт-Ас» ХЭТ салалтата үбүлээһин араас көрүнүгүнэн кириэр үбү төһө сөптөөхтүк туһанытыгар, ороскуоттааһынныгар бу сайыннаттан сағалаан бэрэбиэркэ ыппыт. Бу бэрэбиэркэ түмүгэ аһааха диэри биллэ илик. ОБЭП хаһан бағарар бэрэбиэркэ ыттар, ыттарар, ол түмүгүнэн дьыаланы суукка тиэрдэр, көбүтэр эбээһинэстээх.

Салайааччы буруйдаабын, буруйа суоһун суут эрэ быһаарар. Онон прокуратураға, полицияға соһуллубут эрэ барыта буруйдаах, сизбит-аһабыт диэн сурағы-садыгы дьыала быһаарылла илигинэ тарғатар төрдүттэн сыһа. Онон ханнык түмүк оһоһуларын куутэрбит орунаах. Оттон «Эт-Ас» ХЭТ быйыл төһө да кыстыыр оту булуннар, кыстыкка хойугаан, үчүгэй бэлэмэ суох кирибитэ сылды-

быт эрэ киһиэхэ туга харахха бырағыллар этэ. Онон кирибит «сигнал» сороҕо орунаах, үгүс өттө баһыһылаах эбит диэн түмүккэ кэлбитим.

Үөскээбит балаһыаньаны, тарғанар сурағы-садыгы быһааран, дьэҥкэрдэн биэрэригэр тэрилтэ салайааччыта Иван Егорович Евстафьевтан көрдөстүм.

— Бу Саха республикатын тыатын хаһаайыстыбатын министрин бирикээһин туга сылдыбын. Ис хоһооно: «СР прокуратураатын модьуйуутун үөрэхтэринэн, специальностарынан, ыстаастарынан сөп түбэспэттэринэн уонна коррупционнай факторы туоратар туһуттан», — диэн. Маннык бирикээһинэн республика хас да улуһуттан барыта 15 киһини сэттинни 1 күнүттэн үлэттэн уураппыттар, ол иһигэр аатырбыт «Чурапчы» ТХПК салайааччыта А.Т. Ноговицыны (орто анал үөрэхтээһинэн) уод.а. Миэхэ бэйэбэр министрствоттан: «Антикоррупционнай дьайыһылар суох буолууларын сэрэтии туһунан» ыйаахха олоһуран аттестация ыттыбыт. Аттестация түмүгүнэн эн ааспатын», — диэн сурук ыппыттар. Инженер-строитель специальностоох буолан баран тэрилтэни салайа сылдыарбын дьэ кэлэн сага билбит курдук.

(Бүтүүтүн 2-с стр. көр)

ТУОХ? ХАННА? ХАҢАН?

Киин балыһа
сонуннарыттан

Туберкулезнай диспансер тэриллибитэ 70 сыллаах үбүлүүһүн бэлиэтиэхтэрэ. * * *

Поликлиникаға маммография аппарата таньыллан, үлэлииргэ бэлэм буолла. * * *

Модернизация программатыгар олоһуран, родильнай отделениеға УЗИ аппарата көрүлүннэ. * * *

Ахсынньы 19 күнүгэр «Ярмарка здоровья» тэрээһин ыттыллыа. Манна нэһилиэнньэ олохтоохторун куораттан тахсан эндоскопист, онколог, кардиолог, пульмонолог, офтальмолог, эндокринолог, терапевт специалистар көрүөхтэрэ. Кэлэн кыттыыны ыларгытыгар ыгырабыт.

М.Е. ТРАПЕЗНИКОВА

Туоһулуур — сыһынара! Ааспыт нэдиэлэ устата: поликлиникаға приемға сырыттылар — 2056 ыарыһах; «Суһал көмөһө» — 173 ыгырык киридэ; родильнай отделениеға — 9 оҕо (3 уол, 6 кыыс) күн сириг көрдө; хирургическай отделениеға — 14 (6 былааннамыт + 8 суһал) операция оһоһулунна.

Улуус нэһиликтэригэр

БӨРӨЛӨР БУУЛААТЫЛАР

Быйыл Фрунзе нэһилиэгэр эһэ, бөрө мэнээктээн олохтоохтор чуумпу олохторун аймаата. Балаһан ыйыгар эһэ дэриэбинэ таһыгар кэлэн биер эдэр сүөһүнү тардыбыта. Кыыл сыбаалкытан араасыбакка дьону куттаабыт этэ. Намтан бултуу дьон кэлбитигэр эрэ атахха биллэрбит. Көстүбэтэх. Эһэ бу өйүн. Билигин арбағар утуһа сыттаҕа.

Аны бөрөлөр буулаатылар. Дэриэбинэ таһынан үс үөр бөрө сылдыар дииллэр. Бу бэйэтэ уонча бөрө. Ардай аһыһылаахтар сүгүн сылдыбатахтар, олохтоохтор уонча сылгыларын тардыбыттар. Ордук элбэһи М.М. Матвеев үөрүттэн мэллешпиттэр. Олохтоохтор бөрөлөрү бултаһаллар да, өйдөөх кыыллар куотан иһэллэр. Аны техникаларыгар умалтыктара да кэмчэ. Бөрөлөрү бултаһарга суһал дьаһаллары ыларга сөп буолбут.

А.Е. ЕВСТАФЬЕВ

СУРУТУУ - 2013

«Энгиэли» хаһыакка сибээс отделениеларынан, общественной сурутааччыларынан 2013 сыл бастакы анарыгар сурутуу ыттыллар.

2013 сыл бастакы анарыгар сурутуу
6 ыйга — 360 солк.,
3 ыйга — 180 солк.,
1 ыйга — 60 солк.

Хаһыат индексэ — 54889,
нэдиэлэҕэ иккитэ тахсар.

ТИЭТЭЙ! СУРУТ!

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

Тыа сиригэр — дохуоттаах үлэни

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. көр)

Сэттинньи 14 күнүттэн учредителлэрим үһүс төгүлүн мустан уопсай мунһабынан директорбыттан тохоттулар. Бэйэм сабаҕалыбынан, бирикээс ис хоһоонун да кытта билсэтэххэ, бу бирикээс прокуратура модьуйуутунан тахсыбыт быһыылаах. Холобура, улахан хамнастаах үлэбэ министество конкурса суох критерийгэ эппиэттээбэт, бэйэлэрин билсэр-көрсөр дьоннорун билсиинэн ылбыттар дэтимээри хайын охсунуу курдук. Сыл айы Сөбүлэнигэ илии баттаһан үлэлибит. 2012 сылга саҥа министри кытта илии баттаһабыт дии. Мин үһүс министрбэр үлэлибин, 2009 сылтан ыла.

Улуус ИДьО экономической буруйу оноруну арийыга отдела (ОБЭП) бу сайын бухгалтерскай, финансовай докумуннарбын бэрэбиэркэлээри хомуйан барбыт ис хоһооно манньк:

Былырын биһиги улууспут уонна республика өссө үс улууһа үбү дьаһайыыга, туһаныыга саҥа эксперименттэ кирибиттэрэ. Ол бэрэбиэркэ боломуочуйаны төһө сөпкө туһаннылар дьээнгэ саҕаламмыт бэрэбиэркэ билингээнгэ диэри соһуллан кэллэ. Былырын ТХУ-ны бэрэбиэркэлээбиттэрэ. Онтон ТХУ-тан «Эрэл» ТХПК-ға үүт харчыта барбытын бэрэбиэркэлээтилэр. Онтон аны «Эрэлтэн» миэхэ эт харчыта диэн кэлиэхтээх этэ. Ону батыһан дьэ быһыл миэхэ тийээн кэллилэр. «Эккэ бэрэбиэркэ харчы төһө сөпкө туһанылына?» — диэн. Ол бэрэбиэркэ түмүгүнэн мин нецелевойдаах буолан табыстым.

Онон, дьыалабын следственнай управление куорат прокуратурагыгар салгыы бэрэбиэркэлииргэ биэрбитинэн, өссө соһулларым буолуо. Буруйум: «Эт харчытынан герефорд сүөһүнү атыылаһыккыт. Атыыластыгыт да сүүскэ биэрэн эт оноруктаах этигит. Тоҕо иитэн турабыт? Буйууна нөҥүө өлөрөн харчы онорон иэстээх дьонгун, агролизиннэри кытта төлөһүөхтээх этигит. Племенной сүөһүнү тоҕо атыыластыгыт?» — диэн. Санаан да көрдөхкө племенной сүөһүнү ылаат да, хайдах өлөрөн кэбиһиэхпитиний? Иитэн турабыт. Билигин да 6-7 иэстээх дьон сүөһүлэрин харчытын ылбакка соһулла сылдьаллар. Онон биһигини кэмгир төлөһөн испэттэр, эрэйдэтиллэр дириллэрэ оруннаах. Герефорд сүөһүнү атыылаһан аҕалыы биһиги инициативабыт буолбатах. Миэхэ, ыһыппыт харчыбыттан төлөө диэн учредителлэрим дьаһал, сорууда биэрбиттэрэ, ол боротокуоллара баар. Учредителлэрим тугу соруудахтыыллар да толорор эбээһинэстээхпин.

Эн сылдыбыт кэмгэр кырдык куһаан от тизлэн бэрэилэн турбута. Сүөһүлэр алтынны 1 күнүгэр эрэ хотонго кирибиттэрэ. Үчүгэй отуһан, хаанынан аһахтаах этилэр да, ону тэрийбэтибит. Ньирэйи, сүөһүнү аһапакка, саабы таһаарбакка гынан, борогууллаан баран үлэһиттэр таабылга күн айы 8-тыы чаас туруорууна иһэллэр. Михаил Петрович бэйэтин туттаах үлэтэ буолбатах буолан үлэ режимин тутуһууна ситэ ирдээбэт этэ.

Дьингэр, миэхэ директоры производства солбуйааччы диэн штат баара буоллар үлэхамнас чыгха атын буолуох этэ. Ол суох. Аан бастаангыттан зоотехникым да суох этэ. Ветеринарбыт эн кэннигиттэн тутта барбыта, үлэтин быраһан, билигин ветуправлениеға үлэлиир. Бухгалтердарым бары сайабылыанна суруйан баран хааллылар, полиция хаһыста, дьыалаға эриллиэхпит диэн куттанан. Дьингэр, кинилэр өтүлэриттэн биир да харчыны сизһин, матайдаһын суох. Докумуннарбытын ОБЭП бу сай-

ын ылбыта уонна следственнай комитетка биэрбитэ.

Ону үөрэтэн баран, дьыала экономической өтгүн билбэппин диэн куорат управлениегыгар ыһыппыт. «Мин көрдөхпүнэ эйиэхэ претензия суох», — диір. Онтон түмүк кэлэ илик. Итини таһынан ОБЭП этэр: «Эн этинэн хааччыахтаах сабыылаах тэрилтэлэргэр-оскуолаларгар куораттан эт атыылаһан таһааран биэрбиккин», — диір. Мин хоруйум: «Ити 15 тонна этинэн хааччыарбар Нам улуһун сүөһүтүн агарын кыргарга тийэбит. Ону таһаарбат сылтан итиччэ эти чаччы атыылаһыппыт. Ону аҕалан ветеринарнай управлениеға көрдөрөн көңүл ылан баран тарҕаһыппыт», — диэн буолбута.

Онуоха: «Эйиэхэ убойнай сыах нөҥүө сүөһүнү өлөрөн батардынар диэн бэрэбиэркэ харчынан бэлэм эти атыылаһыа суохтаах этигит. Онон манна кэбиһилээххит», — диэн этэллэр. Соротуопкалыр сүөһүбүт суох буолан, оскуолалары хааччыар

сиппэтэтинэн, кыстата хаалларар туһунан дуогабарым бу баар. Бэйэм тэрилтэм балансыгар ылбытым туһунан докумунум бу баар. Росстатка көрдөрдүбүт. Онон көрүллэр субсидиябытын түргэнник төлөөн», — диэтим. Онуоха: «Харчы суох», — диэн баран илиилэрин нэлэнгэттилэр.

Ол кэннэ официальной эппиэт биэрдилэр: «Эн сүөһүлэргин оно — Новосибирскайга кыстата хааллардын. Баҕар, эһиил олох да аҕалыан суоҕа. Коррупция эһин буолуо. Тыйы, министиргин уган биэрээри гынабын дуо? Аҕаллаххына эрэ төлөһүт», — диэн буолла. Мин: «Хайдах буоллугут, СР Правительствотын уурааҕар сүөһүнү атыылаһыыга уонна тиэйэн аҕалыыга возмещениени оноруу туһунан бииргэ буолбакка, тус-тупса көрүллэрин туһунан этилибит. Онон сүөһүнү атыылаһыппар возмещениени билигин онорун. Онтон тиэйэн аҕаллахпына ону туспа төлөһүт буоллаҕа дии. Мин сокуон хараһын иһинэн сылдыабын. Атыылаһытым,

кэмгир кэлбит буоллун, герефорду атыылаһыны, аҕалы ороскуотун толуйуута кэмгир кэлбит буоллун - оччотугар тутуохтаах тутууларбыт бары бүтэн, үлэһиттэрим толору хамнастанан үөрө-көтө, ускултэскил сылдыбакка, кэлбэккэ-барбакка, иэскэ-күүскэ кирбэккэ, иэстээх, төлөһүөхтээх дьоммутугар кэмгир толору төлөһөн ньир-бааччы дьаһана, үлэли-хамсы олоруохтаах этибит.

Ханна баарый? Күн айы баһаарга сылдыр дьон курдукпун. «Иван Егорович, хайа, харчыны биэриэх буоллулар дуо?» — диэн ыйыттахарына: «Ээ, дьэ биэриэх буоллулар», — диибин. Бириэмэ аастар аһар, туох да кэлбэт да кэлбэт. Онон албынчык киһиэхэ кубулуйдум. Дьонум олох итэҕэйбэт, эрэммэт буоллулар. Ол түмүгэр манньк турукка кэлибит.

Үлэлээбит үс сылдытыгар бэйэбит үһүтүнэн, күүспүтүнэн улахан хотон, буйууна туттубут. Ити биір саҥа тутуула турар

бигэргэтэ, гарантиялыр суругу бэйэрэ сатаатылар. Суох. Ылым-маттар. Дьингэр, бэйэлэрин икки ардыларыгар хайдах баҕарар аахсан кэбиһиэхтэрин да сөп этэ. Ол тоҕо эрэ кыаллыбат. Биірэ киминэн да дьаһаллыбат, бэйэтин эрэ иннин көрүнэр чааһынай тэрилтэ буолан хаалбыт курдук.

Саҥа тэринэрбитигэр республика улдуустарыттан 250-ча сүөһүнү тизийитин тэрилтэ бэйэтэ төлөөн аҕаларбыта. «Ороскуопун төлөөн, көмөлөһүн», — диэн көрдөһөн сордоно сатаабыппытын аккаастаан кэбиһиттэрэ. Наар «туппут хотонгор 50%-наах возмещениени онорбуһпунт» диэн куоһурданааллар. Итинник көмөнү миэхэ эрэ буолбакка, республика барытын үрдүнэн биэрэ ололорлор. Буйуунаны туппутугар биір да солкуобайы көмөлөспөтөхтөрө. «Хотонгор ылбыккыт буолбат дуо? Иккис объектор эмиэ ылаары гынабыт дуо?» — диэн кэбиһэллэр.

Дьингэр, үлэлиир, тутууны ытар киһи төһө да объекты тутан киллэрин, көрүллэр возмещениени тэнгэ, атыттар курдук, толору ылаахтаах этибит буоллаҕа дии. Биһиэхэ ол тоҕо эрэ кыаллыбат. Араас дьаһал ылыллар да үп өттүнэн толору хаачылыылаах, мэктиэлээх буолуохтаах. Ол ситэ быһаарыллыбатаһын түмүгэр манньк балаһыаньылаах, хартыыналаах олоробут.

Билигин алтынны бийдааһы хамнаһы биэрбэккэ сылдыабыт. Ааспыт ыйдарга хамнаска 94 тыһ. солк. иэстээхпит.

Быйыл буйууна нөҥүө 109 сүөһүнү эрэ өлөрдүбүт. Ити иһигэр бэйэбит иитэн турарбытыттан 48 төбөнү. Быйыл сылгыны дьонтон туппатыбыт, үп суох. Ааспыт сылларга 350 төбөҕө тийэй сылгыны, ынах сүөһүнү өлөрөн астыр этибит. Ынахпыт ахсаана 141% элбиктээх. Ынах сүөһү уопсай ахсаана 91%-на эрэ тийэрэ буолуо. Сыл саҕаланыаһыттан 10-тан тахса сүөһү араас биричинээтэн (көнһүнөн, ыалдан) өлбүтэ. Сайын бостууктарым иһэн-аһаан сүгүн сүөһүлэри көрбөтүлэр, уонча сүөһүнү сүтэрдилэр. Олохтоохтор сүөһүтэ үлэлиэхтэрин, чугаһахтарын олох баҕарбаттар. Ыксаан Хатырыкка 2 киргиһи герефорд сүөһүлэри көрүүгэ уонна Аппааныга 3 киргиһи кэпсэтэн таһаардыбыт.

Былырынна диэри биригдээр дээх этим. Быйыл оннук штаты туппатыбыт. Үлэһиттэр бийдааһы орто хамнастар 12 тыһ. солк. Үлэлиир усулуобуйаны үлэһиттэритигэр кыах баарынан тэрийэ сатаатыбыт. Ол үрдүнэн үлэҕэ сыһыан, эппитинэс олох мөлтөх. Сорохтор най барыыла чаччы баар.

Тэрилтэтигэр үөскээбит ырахан балаһыаньа, быһымайгы туһунан Иван Евстафьев ити курдук кэпсээннээх-ипсээннээх буолан биэрдэ.

«Эт-Ас» ХЭТ тэриллитэ баара-суоҕа үс сылтан эрэ орто. Бастаан утаа кэли-бары, көрүү-исти баһаам этэ. «Дьэ, намнар олус наадалаах тэрилтэни тэрийдигит. Онон кыах баарынан көмөлөһүөхпүт, өйөһүтү, биіргэ үлэлиэхпит», — диэн уоттаах-төлөнөөх эрэнэри үгүстүк иһиллэрэ. Ол төлөнөөх тыл-өс улам симэлийдэр-симэлийэн, умнулуннар-умнуллан саҥа атагар туруохча буолан иһэр тэрилтэ эрэнэрлибит, оннооҕор СР Правительствотын Уурааһынан бэрэиллэхтээх субсидиялар, возмещениелар бэрэиллэхкэлэр, күн бүгүннээнгэ диэри туох да быһаарыллыбакка, хотуруолламмакка бу тэрилтэ үп-харчы өттүнэн ырахан турукка кирибит, тэрилтэ үлэтэ-хамнаһа биллэрдик мөлтөбүт, атахтаммыт, хаһан төлөрүбэр биллибэт иэскэ-күүскэ ыйаммыт. Бу хаһан, киминэн көннөрүллэр, быһаарыллар?

И. ИВАНОВ

Буйууна сыаһын тэрилтэ тус бэйэтин дохуотунан туттарбыта аны тус бэйэлэрин ороскуоттара буолбут курдук.

ОТУОЙКАҒА ОПОРДУУ

былааны толороору уонна улуус «эһиэхэ көмөлөһүөхпүт, 200 солкуобайга эти атыылаһын» диэн нэр атыылаһыппыт. Былырын сүөһү ахсаана аҕыах этэ.

Биһигини сүөһүнү агар кыры кыдыа ололору эмиэ хааччатыллар. Сүөһү тутуохтаах харчыны Москва племенной сүөһүнү атыылаһыыга ытан баран хайа харчыгын төлөһөрү нэһилиэнньэттэн сүөһү тутуу олоххуну? Туппут сүөһүлэрин, харчыларын эһин араастаан төлөө сатаабыппыт үрдүнэн билигин да иэстээх олоробут. Хата, дьон тулуйа сатыыллар. Дьингэр, көрүлүбүт, ылахтаах возмещением үөһэттэн тутта эргийэн кэлбитэ буоллар, туох да иһэ-күүһэ суох этэнгэ үлэли-хамсы олору этибит.

Дьингэр, учредителлэрим да саамай сөпкө дьаһаммытара. Тоҕо диэтэргит, былырын СР правительствотун уурааҕар «хаһаайыстыба, тэрилтэ племенной сүөһүнү атыыласта да, итиэннэ төлөбүтүн туһунан докумуона киір дэ даһаны киһиэхэ 100%-наах возмещение оһууллар» диэн ыйылыбыта. Онон: «Бу босхо сүөһү буолар эбит», — диэн бары үөрэ түспүспүт уонна: «Дьэ, дабаай, бу кирибит харчыттан төлүү охсуохха. Возмещение баар эбит. Атыылаһыт докумуннарбытын аҕалан көрдөрөбүт уонна укпунт харчыбытын төннөрөн ылабыт», — дэспипит.

Быйыл, тохсунньу 24 күнүгэр, 9 №-дээх СР правительствотун уурааға тахсыбыта тыа хаһаайыстыбатын хайа көрүнэр субсидия көрүлүлэрин, бэрэилэрин туһунан. Онон ноолон олоробут. Мин төлөбүт плантэжканын туппутунан ТХМ-гэр киірэн: «Бу «РосАгроЛизинг» нөҥүө племенной сүөһүнү атыылаһыыга эккэ бэрэиллэбит харчыны туттан кэбистибит. «РосАгроЛизинг» кытта дуогабарыт, акт приемки бу баар. Герефордары Новосибирскайга, саҥа тутуула турар хотоммут

балансаа ылбытым туһунан докумуннар бааллар. Өссө туох нааданы? — диэбиппэр: «Суох! Аҕаллаххына биір дэ эрэ төлөһүт», — диэн атыр аккаас. Онон күн бүгүннэ диэри ТХМ ылыммакка, төлөбөккө ололор.

«Т у й м а а д а - Л и з и н г» сууттанан баран бары счепун сабан, каассабын сабан ололор. «Бу киһи төлөбөт», — диэн ый ахсын сууттата ололор. Дьингэр, ити харчы тутта кэлбитэ буоллар, иһи-күүһү төлөһөр, үлэһиттэриң да хамнастыр, производствобын да тэрийэр, көрөр-истэр балаһыаньылаах буолуохтаах этим. 3 мөлүйүүнү курдук «Туймаада-Лизинг» төлөһүтэ иэспитигэр төлөтүбүт.

Арай Минсельхоз 5 мөлүйүүнү биэрбит буоллун, син уҥа-хаҥас бурахса, төлөһө олору этим буоллаҕа дии. Төһө да бэйэбит үһүтүнэн 3 мөлүйүүнү төлөбүппүт үрдүнэн билигин 10 мөлүйүүнү курдукка ыһанан баран сылдыабыт. Иэспит күн айы эбиллэ турар.

«Т у й м а а д а - Л и з и н г » : «Минсельхоһу кытта сууттаһын, кинилэргэ пенята, ыстараапта ааһын», — диірбин ылымматтар. Дьингэр, иэс үөскээбит биһиги буруйбут буолбатах.

Соторутааһыта Минсельхозка мунһахтаан 2009 сыллааһыны төлүүргэ 4 мөлүйүүнү буллубут диэтилэр уонна... онтон биһигини сотон кэбистилэр. Куоһурдара: «Эт-Ас» ХЭТ лизинг баара-суоҕа 3 эрэ мөлүйүүнү төлөбүт, онон төлөбүт сууматыттан 40%-нын ылын», — диэн. Принциптэһэн ити боротукулларыгар илии баттаабыт: «Эһиги бэрэиллэхтээх субсидияны төлөбөккөүт тэрилтэни дьаамаға уган барангыт аны кэлбит харчыны эмиэ толору биэрбэккэ эрэйди ололорут», — диэн.

Дьингэр, 2009 сылга ылбыт австрийскай сүөһүлэргэ эрэнэрбит возмещениелара тутта,

хотонго 10,5 мөлүйүүннээх кредит ылан тутууна ыта сылдыабыт. Онтон 10 мөлүйүүнүн хайы-үйэ төлөөн ололорбут, сыл иһигэр. 500000 солк. иэс эрэ хаалан турар. Икки улахан объекка биіригэр 2 мөл. 600 тыһ. солк., иккийигэр 3 мөл. 200 тыһ. солк. гаас ситимэ тардылынна. Тутуулар бары программаға киірэммит үбүлэнэн тутулунулар. Хатырыкка 10,2 мөл. солк. экономика министрствотыгар көмүскээммит герефордарга хотон тутуула турар, бэйэбитигтэн биір да солкуобайы укпаккабыт. Онон балай да үлэлээтим дии санаабын.

100 ыанньык сүөһүгэ анаан тутуула турар саҥа хотонго «Туймаада-Лизинг» нөҥүө оборудование кэлиэхтээх этэ. Бастакы уснуоспутун 1 мөл. 466 тыһ. солк. эрдэ төлөбүппүт, дуогабардасыппыт. Былырын кэлиэхтээх оборудование күн бүгүннэ диэри кэлэ илик. «Тоҕо кэлбэтэй?» — диэн ыйыттаһа: «Эн австрийскай сүөһүгэ иэстээххин, ол иһин ол харчыгын онно туппуппунт», — диэн баран ололорлор. «Анал сыалга анаан, оборудованиеға ытыллыбыт харчыны атын иэскэ тоҕо тутта ололорут?» — диибин. Эппиттэрин этэ, онорбуттарын оноро тураллар.

«Туймаада-Лизинг» министрество биһиэхэ 5 мөлүйүүннээх возмещениени биэрбэккэ ололорун бэркэ билэн олорон киллэрбит харчыбытын тутта ыла турарын олох өйдөөбөспүн. Тоҕо манньк буолуохтааһыт? «Буруй эрэ моттөһө» диэбит курдук баттаан баран ололор. Австрийскай сүөһүлэргэ 4 мөлүйүүннээх возмещение кэлиэхтээх. Ол иһин, аны ону ылаары «Туймаада-Лизинг» биһигини сууттат да сууттат, туохпутун барытын тууйан кэбиһэр.

Министерство «Эт-Ас» ХЭТ кырдык австрийскай сүөһүлэргэ биһигиттэн баччаны ылар иэстээх диэн хаста-хаста

Бу дьыл алтынны 2 күнүгэр “Энсиэли” хаһыат редакциятыгар Нам сэлиэн-ньэтин Ленин аатынан уулусса 17 дьиэтин 8-с квартиратын олохтоохторо А.Р. Белоусоваттан, А.Е. Ивановаттан, Н.Н. Захаровтан сурук киирбитэ. Кинилэр сурук ис хоһоонугар баара-суора 6 саастаах уолларын, сиэннэрин, бырааттарын аҕыйах хонук иһигэр күн сириттэн күрөспит аһыыларын, хомолтолорун сиһилии суруйбуттара. Манна сүрүн биричиинэнэн оҕолоро ыалдыбытыгар „Суһал көмө” биригээдэтэ бириэмэтигэр кэлбэтэҕин ыйбыттара. Онон олус хомойон, хоргутан, маннык түбэлтэ хаһан да хатыламматыгар баһаран туран, суругу бэчээттиирбитигэр көрдөспүттэрэ уонна кэккэ өйдөммөт түгэннэргэ улуус кылаабынай бырааһыттан эппиэт көрдөөбүттэрэ. Ону бүгүн хайдах баарынан бэчээттиибит.

БААРА-СУОҔА 6 СААС...

“Күндү таптыр оҕобут, бырааһыттан Иванов Артем (Аттуомай) эмискэ ыарахан ыарыыттан туораабыта алтынны 3 күнүгэр 40 хонууга туолар.

Тапталлаах оҕобут баара-суоҕа 6 сыл оҕо-оҕо курдук үөрөн-көтөн мичилийэн, күөх хонууга сүүрэн, ыраас ууга сөтүөлээн оҕо сааһа кып-кыратык дьоллоохтук ааста. Оттомноох, кулгааҕа лэ-кэйэн ийэлээх аҕатыгар, эбэтэ, эһэтэ олус тапталлаах, атаах оҕобут этэ...

Саамай кыһыта-абата баар атырдыах ыйын 5 күнүгэр оҕобут ыалдыан ыксаан ийэтэ “Суһал көмө” эрийбит, ону: “Сификонна биэр уонна сарсын амбулаторно көрдөрөөрүн”, — эрэ диэбиттэр. Ити курдук түүн эмиэ эрийбит, ол тухары кэлбэтэхтэр. Оҕобут мөлтөөн сарсынныгар 6 чыһылааҕа оҕотун көтөҕөн таксинан баран учараттаан көрдөрбүттэр, температурата олох түспэтэх, стационарга ыһыттылар, онно тийэн 2 чаас көтөспүттэр да, детскэй педиатр кэлбэтэх. Оҕобут барахсан өйүн сүтэрбитигэр ийэтэ утуйда дии санаан көтөҕөн олорбут. Онно медсизэстэрэ ыксаан “Суһал көмөнү” ыһыран үөһэ таас балыһаҕа реанимацияга киирэр, үс нэдиэлэ курдук сытаахтаабыта. Бэйэбит да эрдэттэн айманар диин суох. Иккис нэдиэлэҕэ Нам быраастара бэлэмнэни диин этэн баран, киһи буолбат диин илиилэрин сапсийбыттара. Атырдыах ыйын 16 күнүгэр доруобуйа харыстабылын министерствотын кылаабынай педиатра Г.Г. Дранаеваҕа звоннаан сарсынныгар медкомиссия ыһыттытара. Кэлэн оҕобутун көрөн, төбөтүн снимокка түһэрэн баран хойутаабыккыт диин эппиттэрэ.

ИЭДЭЭН ЭНЭРДЭСПЭТИН!

Маннааҕы быраастар кыра оҕоо түргэнник туттан, куоракка звоннаан сүбэлэтэн, көмө көрдөөбөтөхтөрүттэн киһи сөҕөр. Оҕобут атырдыах ыйын 25 күнүгэр өйүгэр да кэлбэккэ күн сириттэн барбыта...

Киһи ити кэннэ “Суһал көмө” быраастарын хайдах да өйүгэр батарбат, оччоҕо бастакы кимиэхэ эрийэн быһанабыт, бастакы көмөнү кимиэхэ онорторуох этибитий?

„СУҔАЛ КӨМӨ” МЭЛДЭҔЭР

Нам улууһун кылаабынай бырааһа Л.А. СЛЕПЦОВ:

„Иванов Артем 2006 сыл төрүүх, атырдыах ыйын 6 күнүгэр ийэтин кытта участковой педиатрга Протопопова Л.И. кэлбиттэр, быраас көрөөт, орто туруктаах диин сыаналаан детскэй сытар балыһаҕа ыһыттылар. Детскэй отделениега ол бириэмэҕэ ординаторынан педиатр Горохова О.А. солбукка үлэли сыйдыбыта. Горохова О.А. куоракка үөрбөр киирэ сыйдыан тардыллан үлэтигэр хойутаан кэлбит. Оҕо стационарга киирбитин кэннэ 2 чааһынан көрүллүбүт. Роддомтан педиатры ыһыртан “Суһал көмө” массынатан оҕо реанимацияга киирэр. Реанимацияга тутатына кылаабынай бырааһы эмтиир үлэҕэ солбуйааччыта Кириллина А.С., реанимация сэбиэдиссэйэ Максимова П.П., детскэй отделение сэбиэдиссэйин солбуйааччыта Аргунова С.Э., инфекционист быраас Романова И.И., невролог быраас Шестаков Н.М. консилиумна ыһытыллар. Сүбэ муннаах түмүгэр острей ыарахан бактериальной менингит диин диагноз турар. Тутатына консилиум кыттааччылары Дьоккуускай куораттааҕы оҕо инфекционнай балыһа реанимациятын сэбиэдиссэйин Окочешников И.С. кытта телефон нөҕүө сүбэ кэпсэтитин ыһыттылар. Ол түмүгэр, оҕо эмэ-томо коррекцияламмыта, кэтээн көрүү күүһүрбүтэ. Хас биридди ыарахан ыарыһаха буоларын курдук, бу да сырыыга күн ахсын оҕо туруга, анализтар, функциональнай диагно-

стика, кэтээн көрүү түмүктэрэ куорат быраастарыгар этиллэ, сүбэ-ама кэлэ турбута. Хомойуох иһин, сөптөөх эмкэ-томко, көрүүгэ сыйдыар оҕобут туруга тупсубатаҕа.

Менингит ыарыы оҕолорго саамай ыараханник аһар, элбэх сүтүктээх инфекционнай ыарыылартан биридэстэрэ. Бу ыарыыны менингококк эбэтэр атын вирустар көбүтэллэр, киһи кийиттэн чугас алтыһыыга салгынынан сыстар. Бу ыарахан ыарыы бастакы туруутугар элбэх ыарыыны кытта бутуйуохха сөп. Ол курдук араас медицинскэй научнай үлэлэр көрдөрөллөрүнэн бу ыарыы элбэх атын ыарыыларынан кубулунар, холобурга 33,3% ОРВИ (острая респираторно-вирусная инфекция) менингитин симптомнардаах; 17,1% үрдүк температура, үрдүк температураттан таттарыы; 7,2% аллергическай дерматит; 3,3% острей аппендицит; 2,4% энтеровируснай инфекция; бириддиилээн түгэннэ кишечной инфекция, инфекционнай мононоуклеоз, ангина буолаллар. Бу инфекционнай ыарыы ыараханник аһар көрүнүттэн литературара көрдөрөрүнэн, хомойуох иһин, 50-55% өлүүгэ тиэрдэр.

“Суһал көмө” фельдшерэ Дьяконова Г.Д. быһаары суругар: “Элбэх дьон үрдүк температураҕа, араас ыарыыларга сүбэлэтээри эрийэллэр, сүбэ биэрэн баран туруктара чэпчээбэтэҕинэ “Суһал көмөнү” ыһыралларыгар этэбит”, — диин суруйар. Бу күн вызов сурунаалыгар Иванов Артемна ыһыры суруллубатах.

Маннык түбэлтэлэр кэнни-лэриттэн куруук буоларын курдук балыһа иһинэн ырытар комиссия икки төгүл тэриллэн үлэлээбитэ. Бу комиссияларга председателинэн улуус кылаабынай бырааһа Слепцов Л.А., чилиэннэринэн улуус кылаабынай бырааһын эмтиир чааһыгар солбуйааччы Кириллина А.С., оройун педиатра Захарова Е.С., оҕо сытар балыһатын сэбиэдиссэйэ Зырянова Л.В., “Суһал көмө” старшай фельдшерэ Попова А.П. киирбиттэрэ. Бэрэбиэркэ

кэнниттэн үлэ эбээһинэ ситэ сөптөөхтүк толоруллубатаҕар “Суһал көмө” фельдшеригэр Г.Д. Дьяконоваҕа, участковой педиатр Л.И. Протопоповаҕа ыһыттылар, оҕо сытар балыһатыгар ординатор бырааһынан үлэлээбит О.А. Гороховаҕа сэрэти бэриллэбитэ. Россия доруобуйаҕа харыстабылын министерствота 1998 сыла ахсынны 23 күнүгэр таһаарбыт 375 №-дээх бирикээскэ “О мерах по усилению эпидемиологического надзора и профилактики менингококковой инфекции и гнойных бактериальных менингитов” семинар ыһытыллыбыта.

Нам улууһун балыһатын бары үлэһиттэрэ Артем дьиз кэргэнигэр, эһэтигэр, эбэтигэр, эдьийдэригэр дириг кутурҕаннарын тиэрдэллэр”.

СУҔАЛЫК КЭЛИЭ ДУО?

Кылаабынай быраас суругун ааһан баран, биир түгэни өйдөөбөтүбүт. Ол „Суһал көмө” биэлсэрэ Г.Д. Дьяконова эппиэтэ буолар. Кини: „Элбэх дьон үрдүк температураҕа, араас ыарыыларга сүбэлэтээри эрийэллэр, сүбэ биэрэн баран туруктара чэпчээбэтэҕинэ “Суһал көмөнү” ыһыралларыгар этэбит”, — диибит. Оччотугар ханнык түбэлтэҕэ „Суһал көмө” биригээдэтэ кэлэрий диин ыйыты үөскүүр. Балдыан, ыксаан, көмө көрдөөн, кэлэн эмтииллэригэр бүк эрэллээх телефоннуурбут дьайыыта суох курдук буолан тахсар. Ол иһин, мунааран санаабытыгар чопчу эппиэт ылаары, өссө биридэ улуус киин балыһатын

киингэ 2 оҕо сытарын билэбин”, — диибитэ. Кэлэн көрөлөрүгэр көрдөспүпэр, тута сарсынныгар комиссия ыһыттыла. Оттон кылаабынай быраас суругар: „...хас биридди ыарахан ыарыһаха буоларын курдук, бу да сырыыга күн ахсын оҕо туруга, анализтар, функциональнай диагностика, кэтээн көрүү түмүктэрэ куорат быраастарыгар этиллэ, сүбэ-ама кэлэ турбута”, — диин хайдах өйдүүххэ сөбү?

Ыксаабыт, куттаммыт, уолубут санаабытыгар өссө хантан көмө көрдүүбүтү диин санааттан эһэтэ, чуолаан, санавиация ыһыртараары улус баһылыгы солбуйааччы, „Биир ныгыл Россия” партия Намнааҕы политической сэбиэтин сэкэрэтээрэ Н.В. Слепцова киирэ сыйдыбыта да, көмө кэлбэтэҕэ. Оттон кэпсэтигэ көмөлөһүөм, быһаарыахпыт диэбит этэ. Биһиги киниэхэ наһаа улаханник эрэммитт баара... аны кэлэн туох дииһиний?

Аны туран „Суһал көмө” биэлсэрин эппиэтин хайдах да ылыммаппыт. Балтым, Артем ийэтэ, бастаан кийэ 9 ч саһана скорайга телефоннаабытыгар: “Вызовыт аһары элбэх, барбаппыт. Температура түһэрэ эмтэ иһэрдин”, — диибиттэр этэ. Иккиттэн түүн 3 ч саһана эрийэн: “Оҕо температурата түспэтэ, хотуолуур. Утуйда”, — диибиттэр сарсын бырааска тийэн көрдөрүнээрин диибиттэр. Бастаан телефоннууругар кийэ 9 ч эбэтэр мунгур уһугар түүн эрийэн ыһырттылар „скорай” кэлэн бастакы көмөнү онорбута, ана-

„Суһал көмө” отделениетыгар бара сырыттыбыт. Биһиги кытта отделение старшай биэлсэрэ Е.А. Платонова кэпсэттэ:

—Күнгэ ортонон 20-25 вызов киирэр. Онно барытыгар барабыт. Чугас нэһиликтэргэ эмиэ тийэбит. Отделение биир биэлсэрдээх, биир суопардаах. Хас биридди звоногу регистрациялыбыт. Ыарыһах, биитер кини онугар эрийэр киһи ыарыыны үчүгэйдик, чопчу быһааран этиэхтээх. Биһиги эбээһинэспитигэр ыарыһах сааһын, ханна үлэлирин, тугу ынарын ыйыталаһар киирэр. Ардыгар ону сөбүлээччилэрэ суох. Кыһыран, тымтан: „Кэлбэт буоллаххытына, кэлимэн!” — диин баран трубканы бырааһан кэбиһээччилэр. Ыксыылларын, ыгылыалларын өйдүүбүт, ол ыһан баран ыйыталаһар эбээһинэспит. Төһөтүн да иһин уоскуйа быһытыһан ыарыыны чопчу быһааран этэллэрэ, кэпсидиллэрэ кинилэр доруобуйаларыгар наадалаах.

КЫЛААЛААХТАР, ОЛОРОН ХААЛЫМАН

Сүтүктээхтэр улуус кылаабынай бырааһа Л.А. Слепцов эппиэттэбит суругун ааһан баран санааларын маннык үлэһинилэр. Артем эдьийэ А.Р. Белоусова:

—Эппиэккэ сүннүүнэн сөбүлээһин ыһан баран, кылаабынай быраас кэккэ быһаарыларыгар сөбүлэспэппин. Ол курдук мин оҕобут төбөтүн снимокка түһэриэххэ диин көрдөспүпэр: “Олох кыаллыбат. Куораттан аппараты сатаан аҕалбаппыт”, — диибиттэрэ. Сан. авиация эмиэ кыаллыбатын туһунан эппиттэрэ. Уолбут өйө суох сыһыта иккис аһар нэдиэлэтигэр дьүөгэм көмөтүнэн доруобуйа харыстабылын министрствотыгар телефоннаан кылаабынай педиатр Г.Г. Дранаеваҕа эрийэн тийэн, кыһалҕабын кэпсээбиппэр: „Мин Намна онук ыарахан туруктаах ыарыһах баарын туһунан олох да истэ иликпин, эйигиттэн биллим. Мед.

лиз ыһылан быһаарыллыбыта буоллар, баһар Дьоккуускайга киирэн эмтэнэн быһанабыта эбитэ буолуо...

Похорона кэнниттэн балтым аах 3 саастаах иккис уоллара ыалдыбытыгар „скорай” түргэн үлүгэрдик кэлэ охсон балыһаҕа илдьэ барбыта. Сүрэх саастаах дьон куттанан, сэрэхэдийэн Артеммутугар комиссия ыһытты кылаабынай педиатрбыт Галина Гавриловнаны көрдөһөн мед. киингэ киирэн кыра уолу доруобуйатын көрдөрбүпүт. Түмүгэр оҕобутун инбэлииккэ таһаардылар. Астмалаах, аһар хараһынан көрбөт эбит. Оттон манна, Намна, өрүү ОРВИ, бронхит дииллэрэ, олох да сыһа эмтии сыйдыбыттар. Өскөтүн мед. киингэ киирбэтэхпит буоллар, туох буолуо биллибэт этэ. Манна даһатан эттэххэ, сиэнэ суорума суолламмытын кэнниттэн эһэтэ инфарктаабыта. Оттон өрүттүбэккэ билигин инсуллаан сытаахтыыр...

Онон төрөспүттэргэ маннык балаһаннааҕа түбэстэххитинэ олорон хаалыман, билэр-билбэт дьонгутунан көмөлөһүннэрэ сатаан, эрэнэн, итэҕэйэн баран күүтэ сыйдыман диин сүбэлиэм этэ.

ТҮМҮК ОННУГАР

Бу ыстатыйа сүтүктээхтэр бэйэлэрин тус көрдөһүүлэринэн бэчээттэнэ. Кинилэр да, биһиги да кими да буруйдуур, сэмэлиир санаабыт суох уонна буолар буолбутун кэннэ көдүүһэ да кыра. Арай, сэрэтэр аналлаах, киһиэхэ, ордук кыра оҕо болдомтолоох сыһыаны эрийэр инниттэн бэчээттибит. Туох кистэлэ кэлиэй, маннык хомолтолоох киһи, оҕо сүтүктээх түбэлтэ сыллата тахса турар. Оттон ким да көмүскэлэ суох. Медицина сайынна, туһуста диибит эрэри, ардыгар ол да көмөлөспөт. Кыһыҕа баар, сорогор эмчит болдомтолоо суоҕа, аанһа аахайбатаҕа, ингэн-тогон быһаарса барбатаҕа, дьалаҕайа иэдээнгэ тириэрдэр.

Л. УВАРОВСКАЯ

Күннэтэ көрөр дьоммут

*Дэргээн саастаргар
Кырачаан кыайсаанын
Сивтэннин кэлиитин,
Аан бастаан бу дьыгэ —
Чуоранынны чуудаарар
Чагаарар чагааннар,
Чээн — чээн чээнниктэр
Кырачаан оҕолор
Көүс биликтэрэ ыйаллыт
Утүөчү багарар үтүөкүн
бу дьыгэ.
Онтон ыла аастыктар
Көүс утах буоланнар
Дэргээн саастарын
Утүөкүн бу дьыгэ.*

Мин 1982 с. Нам селотун 2-с нүөмүрдээх оҕо саадыгар бэлэмнэни бөлөххө иитээччинэн үлэли кэлэбэр Федора Петровна Васильева ньээнкэнэн үлэли сылдьар кэмэ этэ.

Федора Петровна ис — иһиттэн ыраас, чэбэр туттуулаах — хаптыылаах, сууйа-тары сылдьар үлэһит бэрдэ, кырачаан оҕолорго ийэли аламаҕай, истин — иһирэх сыһыанынан оҕону бэйэтигэр тардар. Үтүө — мааны майгылаах, аһаҕас, аламаҕай дууһалаах киһи быһытынан билинэбит уонна убаастыбыт.

Федора Петровна бу детсадка 36-с сылын «кырыйдым — сааһырдым» диэн үлэттэн

туора турбакка күн бүгүнүгэр диэри энкилэ суох үлэли — хамсыы сылдьар. Туохха барытыгар олус бэринилээх, туох да үлэттэн толлон турбат иитээччи да, завхоз да, рабочай да, ол быһыгар харабыллаан да, сүүрбэччэ сыл повардаан

ҮЛЭНИТ БЭРДЭ

оҕолору минньигэс аһынан аһатан, кэлин сылларга доруобуйатынан поварыттан тохтоон працканан күн бүгүнүгэр диэри үлэли — хамсыы сылдьар.

35 сыл анараа өттүгэр сүүрбэччэлээх дэргээн ийэ оҕотун детсадка сырытынна-рар баҕаттан быткомбинаттан уурайан оһох оттоочунан үлэли кирибитэ. Эдэр киһиэхэ 7 оһоҕу оттуу этэргэ дөбөн.

Элбэх сыраны — сырбаны, күүһү-күдэби бириэмэни эрэй-эр түбүктээх үлэбэ оройунан түспүтэ. Сарсыарда эрдэ туран оһох оттуута, мас хайыгыгыта, киллэриитэ. Хата, оһоньоро көмөлөһөр буолан абыраабыта. Эһиилгитигэр Анна Ефимов-на ньээнкэнэн ылбыта, онтон ыла 35 сыл ааһа — көтө охсубута түргэнин.

Күндү, Федора Петровна, эн сыралаах үлэн сыаналанан, дьон-сэргэ, төрөппүттэр махталларын, ытыктабылла-рын ылбыккынан киэн туттабыт. Барыбытыгар ураты болҕомтон, сүбэн — аман, барыбыт туспугар ураты болҕомтон, көмөн иһин дирин махталбытын этэбит. Баҕарабыт дыанҕа-дьаһахха бэриммэккэ бөҕө доруобуй-аны, үгүс үөрүүнү — көтүүнү, оҕолорун, сиэннэрин сылаас сыһыаннарыгар, тапталлары-гар бигэнэн нус — хас олоҕу, уһун үйэни!

**Алгыһы кытта дьүөгөн
Мария Николаевна уонна
биригэ үлэлиир
2 №-дээх «Кустук»
оҕо саадын коллектива**

**(Төлөбүрдээх төрүөккэ
бэчээттэнэр)**

Нэһилиэк — баһылыгынан

Кырыа кыһыммыт кэл-битин чахчы биллэрэр ах-сынньы тымныһынан илгий-эр. Хаара чараас. Бу — сылы түмүктүүр үлэ эһиэттээх ыйа. Бу — Саҥа дьылга бэлэмнэни түбүктээх ыйа. Дьэ, маньык тиһик ыйга Хатын Арыы нэһилиэгэр баһылыгынан үлэли оло-рор Юрий Иннокентьевич Слепцов күн сирин көрбүтэ. Бу ыйга 50 сааһын бэлиэ-тиир.

Нэһилиэк баһылыгынан үлэтэ — олус эһиэттээх үлэ. Нэһилиэгин инники сайды-тыгар кыһаллыаххын наада, нэһилиэк ыалларын күннээби үөрүүлэрин, хомолтолорун тэнгэ үллэстииэххин наада. «Тойону отунан-маһынан онорбоккун»

дэттэрэр гына үлэлээтэххинэ т а б ы л л а р . Хатын Арыы

нэһилиэгин баһылыга Слепцов Юрий Иннокентьевич үлэтин чахчы кыайа тутан онус сылын баһылыгынан айымнылаах-тык үлэли сылдьара элбэби этэр. Бу — кини кыайыгыта. Түбүк элбэх. Олохпут сайды-ытын тэтимэ да түргэнэ бэрт. Олохтоох дьаһалта икки этэ-эстээх дьыгэ үлэли оло-рор. Юрий Иннокентьевич 2003 сыл-лаахха баһылыгынан талылла-ат, үлэтин бу хонтуора дьэтин тутуутуттан саҕалаабыта ди-эххэ сөп. Нэһилиэк салалтата урут үлэлээбит сельсовет дьэ-этэ билигин библиотека буолан турар. Баһылык үлэтэ — элбэх айантан, кэпсэтииттэн турар. Манна тустаах специалистара күүс-көмө буолаллар. Юрий Иннокентьевич «уга илиитэ» баһылык солбуйааччытынан үлэлиир Герман Герасимович Марков буолар. Кини олохтоох дьаһалта баһылыгы кытта тэнгэ кэриэтэ үлэлээбит буолан, улахан уопуттаах салай-ааччы буола үһүнэ. Аҕата Ма-аркап Дьарааһын нэһилиэккэ ытыктанар, улууска биллэр кырдыаһас.

Баһылык биир тутууа көмөлөһөөччүтэ, «ханга илии-тэ» Евгений Геннадьевич Жи-рков буолар. Кини нэһилиэк де-путаттарын сэбиэтин председа-

телинен иккистээн талыллан үлэли сылдьар. Нэһилиэккэ быйыл 11 депутат талыллан үлэлиир. Ааспыт өттүгэр 15 депутат буола сылдьыбыт-тара. Олохтоох дьаһалтаҕа сүрүн специалиһынан үлэлиир

ЭРЭЛЛЭЭХ БАҔЫЛЫК

Сивцева Надежда Дмитриевна «Энгиэли» хаһыат обществен-най корреспондента. Нэһилиэк олоҕун утумнаахтык сырдатар үтүө киһи. Олохтоох дьаһалтаҕа өр сыл үлэлээбиттэр эмиэ баал-лар: Соловьева Зоя Кононовна, Стрекаловская Екатерина Ва-сильевна, Маркова Лена Васи-льевна, Евсеева Марфа Степа-новна. Баһылык үлэбэ уһуйар ыччаттара, эдэр специалистар эмиэ элбэхтэр: Евстафьева Катя, Макаров Волода, Пету-хова Сахаяна уонна да атыт-тар. Хатын Арыы нэһилиэгэ үс түөлбөнэн оло-рор: Аппааны, Граф Биерэгэ, Кыһыл Дэрэби-нэ. Бөһүөлөктөр икки ардылара чугас буолан сылдьарга үчүгэй.

Юрий Иннокентьевич ти-рэнэр тирэбэ — тэрилтэлэрэ. Бу тэрилтэлэр нэһилиэнньэ үлэлээх буолуутугар быһаарар суолталаахтар. Ол эрэн, үлэтэ суох дьон билигин да бааллар. Элбэх киһи быстах үлэнэн хабыллар. Тэрилтэлэртэн Аппааны почтата анал дьыэтэ суох. Чааһынай киһи дьэтигэр үлэли оло-рор. Оттон ОДьКХ учаастагынан начальнига Алек-сеев Афанасий Кириллович олохтоох дьаһалтаттан кыра сир учаастагынан аһатан, быйыл дьыгэ хонтуора (водовоз турар гаражтаах) дьыэтэ туттан кири-

дэ. Маньык хамсааһыннары Юрий Иннокентьевич үөрүүнэн өйүүр.

Хатын Арыы нэһилиэгэ олус үтүө сиргэ турар. Өлүөнэ эбэ долгуна охсуллар биэрэ-тээх өлгөм үүнүүлээх арыылар, үттүгэннээх оттоох, күөх тыа-нан куустарар алаастар, үрдүк мырааннар, Ыыс булгуннаах... Бу барыта киһини долгутар, төрөөбүт Ийэ дойдуга тапталы үөскэтэр. Дьэ, бу кэрэ сирбитин хайдах харыстыыбыт, оло-рор төрүт түөлбөбитин хайдах сал-гыы тупсарарбыт? Бу ыйыт-кыр Юрий Иннокентьевичи киһи да быһытынан, баһылык да быһытынан өрүү долгутал-лар. Эһиэт эрэйэр курдуктар.

Эргэ сыбаалка сабыллан, ыраастаммыта. Саҥа бөх тоҕор сыбаалка оһоһуллубута. Ол эрэн, биридилээн ыаллар бөхтөрүн ханна түбэһиэх

тоҕолорун тохтото иликтэр. Билигин баһылык баҕата — гравий бүрүөһүннээх суолу сыбаалкаҕа диэри онорторуу. Ты хаһаайыстыбатыгар т у т т у л л а р с и р э м и э бэрээдэктээһини эрэйэр. Нэһилиэк ыала сүрүннээн ынах сүөһү, сылгы үөрэ ииттэн оло-рор буолан, сиргэ болҕомтолоох сыһыан эрэйиллэр. Юрий Ин-нокентьевич идэтинэн үрдүк үөрэхтээх тутууаччы инженер буолан буолуо, бу үлэлээбит кэмигэр элбэх тутууну ыгыта, үгүс объект санатыгар түстэ. Нэһилиэккэ туох тутуу барбы-та хаһыакка да элбэхтик сыр-датылыһына. Юрий Иннокенть-евич дьоһун ыал аҕата, кэргэнэ Лариса өйдүүр, өйөбүл буолар истин киһитэ. Аҕата Иннокен-тий Иннокентьевич Учуутал-лар учууталлара, убаастанар кырдыаһас.

Юрий Иннокентьевич түбүктээх үлэтигэр ситиһини баҕаран туран, 50 сааһын туол-бутунан эвэрдэлибит!

**А.Е. ЕВСТАФЬЕВ,
Кыһыл Дэрэбинэ**

**(Төлөбүрдээх төрүөккэ
бэчээттэнэр)**

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

**КОММЕНТАТОР
БЛОКНОТУТТАН**

ССРС, СР спордун маастара Р.И. Цыпандин 55 сааһыгар аһам-мыт көнүл тустууга уонна хапсаҕайга республикатааҕы турнир-дар сэттинньи 24-25 кк. буолан аастылар. Манна республика албан ааттаахтара бары кытыннылар. Уопсайа 236 кыттааччы тустан ааста. Намтан уонтан таһа бөҕөс кыттыбытыттан, хапсаҕайга 55 кг Вячеслав Данилов үһүс миэстэни ситистэ. Спорт маастара 33 бөҕөһү кэннигэр хаалларан кыахтааһын көрдөрдө. 90 кг 14 кыт-тааччы кирирдэ. Манна тустуу, хапсаҕай маастара Вадим Семенов бары утарсааччыларын сууллартаан чемпион үрдүк аатын ылла. Бэтэрээннэргэ 60 кг хапсаҕай маастара Аркадий Григорьев үһүс, 80 кг үөһэ Александр Рюмин чемпионнаата. 70 кг 50-тан таһа тустуук көбүөргө таһсыбытыттан, хапсаҕайга спорт маастара Петр Сивцев үчүгэй, кылбар киририитинэн бэһис миэстэни ылбыта инникигэ эрэли үөскөттэ. Кэлэр хапсаҕай федерациятын кубогар үс иһигэр кирирээгэ мэктиэлэннэ.

***

Сэттинньи 21-25 кк. „Кыайы 50 сыла“ спорт дыбарыаһыгар мини-футболга республика чемпионата буолан ааста. Барыта 20 хамаанда кэлэн илин-кэлин түһүстэ. Нам улуунун хамаандага Дьокуускайы, Өлөөнү, Муоманы кытта биир бөлөххө оонньоон үһүс миэстэни ылла. Салгыы финалга Мэнгэ-Хаҥалас хамаандатыгар 5:3 хотторон, кэлэр сылга СР чемпионатыгар иккис лигаҕа оонньоур быраабы ылла. Оһон эһиил футболһыйа хамаандабытыгар үрдүк ситиһиһилэри баҕарабыт.

***

Сэттинньи 25 күнүгэр Намга саахымакка улуус комплекснай спартакиадата буолан ааста. 13 хамаанда, 49 саахыматчыт кытты-бытыттан, Хатын Арыы нэһилиэгэ бастаата, иккиси Нам, үсүһү Көбөкөн, төрдүһү Модут үллэһинилэр. Күүстээх оонньооччулар-даа Хатырык, Маймаҕа хамаандага кыттыбатаҕа өйдөмтө. Кэ-лэр өттүгэр саахымат федерацията өссө да күүстээх үлэни ыытара наада буолбут.

***

Сэттинньи 23 күнүгэр Бөтүн нэһилиэгэр көнүл тустууга улуус, республика хас да төгүллээх чемпиона, Бүтүн Союзтаағы турнир-дар кыттыылаахтара Н.С. Суздалов 70 сааһыгар аһаммыт оҕолорго Нам улуунун аһаҕас турнира буолан ааста. Барыта 13 хамаанда, 115 кыттааччы кэлэн кытынна. Аһардас Дьокуускайтан үс хама-анда — ДЮСШ-3, ДЮСШ-5, 33 №-дээх орто оскуола, ону таһынан Хаҥалас, Хатас, Тулагы уонна улуустан Таастаах, Партизан, Нам, Хатын Арыы, Бөтүн, Хатырык, Граф Биерэгин тустууктара барыта 8 ыйааһынна күөн көрүстүлэр. Күрэхтэһини сытыы түгэннэригэр бэлиэтээтэххэ, 26 киһилэ 11 кыттааччытан Хатырыктан Сережа Собакин (тренер И.А. Обутов) утарылаһааччыларын ыраастык кыайыталаан холкутук бастаата. 41 киһилэ 9 бөҕөс киририиттэн Хатырыктан Алекс Гоголев утарсааччыларын барыла-рын холкутук кыайталаан көрөөччүлэри астынарда. Күрэхтэһини буруйдааҕа Н.С. Суздалов дьэ кэргэнэ олохтообут улахан бириһини кыра ыйааһынна саамай кыраһыабай тустууну көрдөрбүт Хатын Арыыттан Капитон Ермолаев ылан үөрдэ-көттө. Оттон улахан ыйааһынна Н.С. Суздалов быраата, көнүл тустууга спорт маастара Спиридон Суздалов олохтообут бириһини Данил Иванов (Хаҥалас) илдэ барда.

Бу күрэхтэһини биһиги чулуу уолаттарбыт «Дыгын оонньоу-ларын» 6 төгүллээх чемпиона Н. Дьяконов уола Слава Дьяконов 35 киһилэ 1 м., оттон «Дыгын оонньоуларын» 7 төгүллээх чемпиона Иван Белолобский уола Аяал Белолобский 32 киһилэ 1 м. ыла-таабытара күрэхтэһини кириригэттэ. Уопсай күрэх кэнниттэн Н.С. Суздалов олохтообут бириһини хаһаайыһынан улахан ыйааһынна кыттыбыт 4 бөҕөһү үгүс сырата суох кыайталаан Хаҥалас ыччата Данил Иванов буолла. Үс иһигэр киририиттэр бары грамота, мэтэ-эл, сыаналаах бириис наҕараадалары тутан сүргэлэрэ көтөбүллэн тарҕастылар. Күрэхтэһини кылаабынай судьуйатынан Намнаағы оҕо спортивнай оскуолатын старшай тренеры К.С. Павлов, секретары-нан В.С. Копырин үлэлэтилэр. Н.С. Суздалов дьэ кэргэнэ, биригэ төрөөбүттэрэ, оҕолоро күрэхтэһини тэрээһинигэр көмөлөспүт олох-тоох дьаһалта коллективыгар барҕа махтал тыллартан тирирдэллэр.

***

Сэттинньи 23-25 күннэригэр Дьокуускайга «Модун» спорт наци-ональнай көрүгүнэрин кириригэр Саха сирин гиригэ федерациятын кубогар хамаанданан бастыыр иһин республикатаағы күрэхтэһини буолан аастыга. Манна Намтан хамаанда кыайан киририэтэ. Үөдэйтэн икки оскуола оҕото, биир эр киһи, Хатын Арыыттан биир эр киһи кытыннылар. Оҕолорго Ядреев Сеня 70 кг үөһэ ыйааһынна 11 кыт-тааччыттан иккис миэстэни ылла. Новгородо Володя 60 кг диэри 17 киһиттэн сэттис буолла. Хатын Арыыттан Стрекаловская Герасим 63 кг уонна Үөдэйтэн Колтовской Владимир 85 кг уон иһигэр кири-дилэр. Спортсменнары Үөдэй оскуолатын физкультурта учуутала Михайлов Иоганн Ионович салайан илдэ сырытта.

Кэлэр сылга «Манчаары оонньоуларыгар» гиригэ спорда баар. Оноуа диэри гириригэрбит элбэх күрэхтэһилэргэ кыттан, үчү-гэй дьарыгы баран формаларыгар кирири сааһыланыхтарын, оттон федерация дьонун түмүөн наада буолбут.

***

Сэттинньи 24-25 күннэригэр Намнаағы педколледж спортивнай саалатыгар 15-һис төгүлүн волейболга «НПК кубога» ыытылыһы-на. Бу күрэхтэһини сылын айы кыттааччытын аһсаана элбээн, интэриһэ улаатан иһэр. Быйыл барыта 14 уолаттар, 11 кыргыттар хамаандалара илин-кэлин түһүстүлэр. Урукку өттүгэр Хатырык, НПК бириистээх миэстэлэргэ сылдьыбыт буолаахтарына, быйыл балаһыанна арыһы уларыйда. Уолаттарга 1 миэстэ — 1 Хомустаах, 2-с миэстэ — Хамаҕатта, 3-с миэстэ — Модут хамаандалара, кыргыт-тарга 1 миэстэ — Хамаҕатта, 2-с миэстэ — ДьПК, 3-с миэстэ — НПЛ хамаандалара буоллулар. Күрэхтэһини биир сүрүн уратытынан үгэс быһыытынан педколледж ыспускниктара хамаанда тэриинэн оонньоулара буолар. Быйылгы хамаанда сүһүнүнэн Амма, Ньурба улуустарын бэрэстэбииттэлэригэр турда. Маны сэргэ куораттан ДьПК преподавателлэрэ, студенттара кэлэн кыттыһыны ылбыттара күрэхтэһини сэргэхситтэ, кириригэттэ.

НПК салалтата барҕа махталын күрэхтэһини ыытарга көмө-лөспүт тэрилтэлэргэ, предпринимателлэргэ тирирдэр. Күрэхтэһини генеральнай спонсорынан НПК коллектива буолар. Кылаабынай судьуйанан «Өбүгэ оонньоуларын» икки төгүллээх чемпиона, са-ха национальнай көрүгүнэригэр, хайыһарга спорт маастара Ю.А. Эверстов үлэлээтэ.

И. УВАРОВСКОЙ, Нам

2012 СЫЛ БҮТЭР – ОЛОХ САЛБАНАР

Ахсынны 21 күнүгэр биллэриллибит «конец света», «бүтэһик тыһынычча» буолара-буолбата аһыах кэминэн биллиэ. Тоҕо бу чыыһылааҕа сир-дойду, киһи аймах быстыахтааһын араастаан быһаараллар. Бастаан утаа Америка былыргы норуотун – майя жрецтэрэ тыһынычча сыл анараа өттүгэр халлаан эттиктэрин кэтээн көрөн огорбут таас халандаардара 2012 сыл ахсынны 21 дуу, 23 дуу күнүнэн түмүктэммит, онон ол былыргы үйэтээҕи дьон хайдах да сыыспатахтара буолуо, кинилэр халандаардарын кытта туох-баар барыта бүтүөхтээгин курдук өйдөбүл үөскээбитэ. Оттон хайдах быһыылаахтык эстиэхтээхпитин эмиэ ким төһө фантазиялааһынан дейдохтууллар: сүдү улахан астероиды кытта харсыһы, вулкан эстэн үргүлдүү тектоническай сир хайдыта, ханнык эрэ Нибиру (X) планета Күн тула эргийэр орбитата Сиртэн чугастык ааһыта, биллибэт вирус тарҕаныта – дьонго дуу, компьютерга дуу, террористар ядернай оружиены туттуулар, Адроннай коллайдерга «чернай дыра» үөскээһинэ, Күнгэ күүстээх эстиэ, НЛО уонна инопланетянар о.д. Мань барытын дьон интернеттэн ааһан баран сорохтор итэҕэйлэр эбит.

Аны икки сыллааһыта майялар сыдыааннара – Киин Америка, Мексика ойууннара былыргы халандаарга Сиргэ олох эстэр диэн суруллубатах, биир эпоха бүтэр, саҥа эпоха саҕаланар диэн уоскуппуттара. Ону дьон билигин майялар итэҕэйбэккэ, аны тибет ламата АХШ НАСА аэрокосмическай агентствотыгар электромагнитнай поле хамсыахтаах дьон сэрэтиитин эмиэ интернеттэн хостоотулар. Ону судургутук ахсынны 21 күнүгэр уот (электричество) барыа диэн өйдөөтүлэр. Ол иһин сэтинни бүтүүтэ Дьоккуускайга уонна чугас улуустарга чаас аһара уот бара сылдыбытыгар айманьы буолбутун истибиттэр.

Дьон-сэргэ бу чыыһыла туһунан тугу саныыларын биһиги корреспонденттарбыт ыйыталастылар.

Олох хаамытын быһытынан, билигин олох-дьаһах сайдытын өрүттэрэ үчүгэйи эрэ буолбакка, куһаҥан өттүн эмиэ аҕалаллар. Олоргон биридэстэригэр бүтэр уһук, а.э. «конец света» буоларын итэҕэйини киллэриэххэ сөп. Бу киһи чөл өйүгэр-санаатыгар хайдах да баппат өйдөбүл кэники аһыах сыла, ордук быйыл, олус тэнийдэ. Буолары-буолбаты, ону-маны сэлэһэн, үһү-бадах кэпсээни туһунан, үлүннэрэ-үлүннэрэ тарҕатан дьон-сэргэ өйүн-санаатын күөрчэхтии ыттыдылар. Кимнээх эрэ «конец света» чугаһаата дэһэ-дэһэ дьаһаһынан испиискэ, чүмэчи, кансиэрбэ у.д.а. аһы-үөлү хаһааммыттарын истэн сонньуйаһын эрэ. Итиэннэ чараас дууһалаахтарыттан, мөлтөх ньирбэлээхтэриттэн бэркиһиинин. Манна ордук чинник олохсуяа илик уйулдалаах оҕо эмсээлиин, охсууну ылын сөп. Хас биридди оҕо ураты майгылаах, иитиитэ тус-туһунан. Киһи чараас дууһата барыны бары ылынымтыа, итэҕэйимтиэ. Онон сибээстээн биһиги хаһааптыгар психологы буолбакка, учууталы ыһыран бу олово суох сураһы үөрэнээччилэргэ хайдах быһааралларын биллибит.

К.К. Шелковников, Хамаҕатта саха-француз лицейин учуутала:

– Үөрэнээччилэр ортолоругар «конец света» буоларын туһунан сурах тарҕаммыта хаһыс да сыла буолла. Манна ордук уйан дууһалаах кыргыттар долгуйаллар. Итиэннэ оҕо хайдах ылынара сааһыттан, сайдытыттан, билиитин таһымтыттан тутулукаах. Тус бэйэм, история учуутала буоларым быһытынан, бастакытынан, предменшэр сыһыаннаан кэпсибиин, быһаарабын. Биллэн турар, оҕолор ыйытыылары үгүс. Холлору, быйылгыны тоҕо наһаа аһары айдааннааһы дииллэр. Чахчы, быйыл, 2012 сылга, ахсынныга бүтэр уһук тирээн кэлэрин туһунан аһары күүркэттилэр. Ону биһиги үөрэнээччилэри кытта араас өттүттэн көрөн быһаарабыт, ырытабыт. Ол маньык. Билигин интернет ситимэ күүскэ сайдан турар кэмэ. Хас биридди ыал, оҕо туһанын сөп. Баҕардылар да наадалаах информацияларын телефоннарыттан киирэн көрүөхтэрин, ааһыахтары сөп буолла. Элбэх каналлаах телевидение быыстала суох кэпсиир, көрдөрөр сонуннара улахан сабыдыаллаахтар. Үлэтэ суох киһи элбээтэ, киһи иллэнсийдэ. Күнү сүптү телевизор иннигэр олоорооччулар бааллар. Кинилэр туһунан эрэ аралдыһыахтарын наада. Онон тугу истибиттэрин, көрбүттэрин бэйэлэрин курдук дьонго тута кэпсэл огостоллор, ырыталлар, сыһыа-баайа итэҕэйэн, кырдыктанан бараллар. Ол эрэри саамай улахан хамсатар күүс манна харчы буолуон сөп. «Элбэх суумалаах кредити, биитэр ыарахан сыаналаах туттар малы-салы, телевизор, телефон, массына да буоллун, билигин ылбатаххына хаһан ылыаххыны?» – диэн ыйытыгыттан саҕалаан дьон өйүн-санаатын баайан, сүүйэн, тылларыгар киллэрэллэр. Манна, биллэн турар, туруга суох уйулдалаах киһи киирэн биэрэр, кырдык даһаны, «конец света» буолуон иннинэ ылыахха диэн быһаарыналлар. Онон бу олово суох сураһы үп-харчы экиретиһитигэр эриллибит тустаах дьон, тэрилтэ да буоллун, дохуот киллэринэр сыалтан өйүүр, тарҕатар буолуохтаахтар.

Бу курдук олово араас өттүттэн көрөн, ырытан, бүтэр уһук, о.э. «конец света» баара-суоҕа сурах, мантан куттанар, дыксинэр наадата суоһун үөрэнээччилэр бэйэлэрэ быһаараллар.

Салгы Айыы үөрэтин тарҕатааччы Лазарь Андреевич Афанасьев – Тэрис санаатын истиэххэ:

– Кэмиттэн кэмигэр бүтэһик тыһынычча кэлэрин туһунан кэпсэтии күөрэйэн тахсан кэлэ турар. 2000 сыллаахха эмиэ дыксиммиттэрэ. Бу общественной өйү-санааны буккуйар бүтэһик тыһынычча кэлэрин туһунан өйдөбүлү христианнар тарҕаталлар. Кинилэр итэҕэйлэрэ мань ылынар. Бу сырыыга эмиэ кинилэр аҕаллылар. Сүүс сыллааһыта сүүс киһи бэйэтин бэйэтэ уматыммытын туһунан история кэпсиир. Бу психоз кэриэтэ тарҕанар. Оттон Кытайга, Индияга бу кэпсэтэр темабытыгар төрүт да кыһамматтар. Мусульманнар итэҕэйбэттэр. Биһиги итини эмиэ ылыммаппыт.

Арай, биир куттал баар – халлааммыт сылыһыта. Мантан дыксиниэххэ сөп. Аны 30-ча сылынан мунутуур ириэри кэлиэ диэн сабаҕалыылар. Ол эрэри ити сабаҕалаһын эрэ.

Убаастабыллаах Нам улуһун олохтоохторо! Кэлэр сыл Иэйиэхсит сыла. Онон доруобуйаһытын харыстаан, аскытын-үөлүгүтүн көрүнөн, өбүгэлэри саҕаттан илдэ кэлбит төрүт аспытын өрө тутун. Саҥа сылы сахалы аһынан көрсүн.

Кэпсэттэ Л. УВАРОВСКАЯ

90-с сыллар саҕаланыхтарыттан „2000 сылларга конец света буолар үһү“ диэн сурах баар буолааччы. Кэлинги кэмгэ „конец света“ буолан эрэрин субу кэлэн эрэр курдук кэпсииллэр. Оннооҕор, буолар күнэ-ыйа ахсынны 21 күнүгэр 2012 сылга диэн чопчу ыйыллыбыт. Ыйыллыбыт күнэ-дьыла түн былыргы олон ааспыт майя норуотун халандаарыгар олоҕурбут. Кэлинги кэмгэ телевидениелэр биэриилэригэр, хаһыаттар ыстатыйаларыгар бүтэһик уһук туһунан үгүстүк кэпсииллэр, суруйаллар. Интернет иһэ толору. Биер өттүнэн аан дойду араас мунуктарыгар, улахан куораттарга эмискэ айылҕа содулуттан араас араллааннар, катастрофалар буолуталыылар. Оннооҕор кыыллар биттэммит курдук маассабыдык өлүтэлииллэр. Онон бүтэһик уһук буоларын туһунан дьон арааһынайдык ылынар. Үгүстэр уот, гаас ситимэ араас кытта ситимнииллэр. Сорохтор чүмэчи ылан хаһааммыттар, бородуукта ылыммыттар, барар-кэлэр сирдэрин быһаарсаллар. Итэҕэйээччилэр да, күлүү-элэк курдук ылынааччылар да бааллар. Төһө да күлүү-элэк курдук ылынарбыт, сорох-сорох сирдэргэ эмискэ айылҕа содулуттан тыһыныччаны дьон сырдык тыһына быстар. Улууспут олохтоохторо ити сураһы кулгаахтары таһынан истибэттэр, быыбар кэмин курдук көрсө түстүлэр да ырытыһаллар. „Бүтэһик тыһынычча“ туһунан санаалара маньык.

Бүтэһик тыһынычча туһунан тугу саныыгыны?

Итэҕэйэҥин дуо?

Соловьев А.И., ИП, „Ыраас уу“ тэрилтэ салайааччыта:

– Истибитим, улаханга уурбаппын.

Ермолаев Ю.П., „Ленские Зори“ ХЭТ директора:

– Интернеткэ көрбүтүм. Онно биер версиятыгар атын планета кэлэн биһиги сирбитигэр саалыахтаах эбит диэн суруллар. Атынгар сир эмискэ 180 кыраадыс эргийэн хаалар диэн баар. Ити сураһы сорох учуонайдар оруна суох диэн утараллар. Биер бэйэм итини ырытар бириэмэм суох. Итэҕэйбэппин.

С.К. Барашкова, учуутал:

– Интернеткэ „Вконтакте“ социальнай ситимгэ аахпытим. Эдэр өттө ити туһунан ырытыһалларын, санааларын атастаһалларын, кэпсэтэллэрин истибитим. Араас кэпсээн баар. Биер бэйэм итэҕэйбэппин. Өскөтүн буолар түгэнигэр оҕолору аһынабын.

Н.И. Адамова, культура үлэһитэ:

– Истэрин истибитим. Ол ғынан баран чопчу „конец света буолар“ диэн истибэтэҕим, өр кэмгэ уот, гаас, суотабай сибээс ситимэ аан дойду үрдүнэн барар диэн истибитим. Ону дьингэр итэҕэйиэххэ сөп. Оннооҕор сайдыылаах АХШ улахан куораттара уота-күөһэ суох хасты да күн олобуртара, ууга барыталаабыттар... Бүтэһик тыһынычча да буолбатар инникитин айылҕабытыгар, тулалыыр эйгэҕэ улахан уларыһылар буолаллар буолуо дии саныыбын.

С.И. Луковцев, Намнаағы „Сахатранснефтегаз“ ОАО салайааччыта:

– Биһиги ити боппуроска чопчу эппиэти биэрэр кыахпыт суох. Арай, 70 кыраадыс тыһыны түһэр түгэнигэр дьон ыйытыгыгар, биһиги газовай оборудованиеларбыт үлэлиэхтэрин сөп диэн эппиэттибит.

Н.В. Игнатев, „Намкоммунтеплоэнерго“ АО генеральной директора:

– Итэҕэйбэппин, туһааннаах үлэбитин үлэли олобурт, оттук саппааһын кэмиттэн кэмигэр бэлэмнибит. Улахан тыһынылар түстэхтэринэ үлэбитин толорор буоллаһыт дии.

С.П. Ядрихинская, „Олонхо“ ассоциация председателэ:

– Кэлинги кэмгэ хаһыаттарга, телевизорга ити туһунан элбэхтик сырдаталлар. Ити сураһы дьону биер өйгө-санаага түмэр ньымалара буолуо. Холлор, улахан сэрйи кэмигэр, туох эмит ыарахан түгэнигэр дьон түмсүүлээх буолар. Оттон гаас, уот ситимэ араасар диэн боппуроска гааспыт, уопут ситимэ бэйэбит Сахабыт сирин киэнэ, онон хайдах быстан хаалыа?

Харатаала, Иэччэх Ойуун, саха самаана, норуот эмчитэ:

– Аан дойду барыта айманар, бэлэмнэнэр. Тойогтор, баайдар хайалар анныларыгар тыһыныччаны киһини киллэрэн, 10-нан сылы аа-дьуо туоруур бункердары огостон, космоска көтөр пилотнай хараабыллары бэлэмни олодохторуна, сахалар, холлор, уот бардаһына биер да күн оттор маһа суох, саатар аспытын бэлэмнэммитибит. Ити эрэн, таһара сэрэҕи таһтыгар. Аан дойдуга улахан апарыттыаттаах ООН, НАСА диэн тэрилтэлэр сэрэтэ олодохторуна, „туох да буолуо суоҕа“, „барыта сымыйа“ о.д.а. диэн тыллартан 99 %-мыт алаарыан олодор. 2013 сылтан партиялар-дойдулар мөккүһүлэрэ үрдээн 2015 с. улахан, уһун сэрйилэргэ тиэрдэн, киэн атааннаһылары күөттээн, Россия сабыдыаллаахтары сөп дииллэр. Оннук буолбатын туһугар Таһараттан, Күнтэн. Айыллартан, Айылҕаттан аһыах кэми алы ғынан анырыгар көрдөһүөхтээхпит. Ити Таһара дьон олоһун тэнниир быһыыта-майгыта буолар. Эйэ эңгэрдээх, үгүө майгылаах, бүгүрү үлэһит сахалар өлөн-охтон биэриэхтэрэ суоҕа. Сахалы таһара итэҕэйэ күһүһүрө. Саамай куттанарым баар, дьон буруйунан Элиэнэ Эбэни туораабыт ньиэп хара турбата саас уу барыта алдыһыан сөптөөх кэмэ тиийэн иһэриттэн этим, өйүм-мэйиим тыһыныан ылар! Ити кэми Сахалар тулуйдарбыт, хараҥаны аһаран уоскуйарыгар тийдэрбит син дьон тэнгэ сананыаһыт, ырай олоҕор тиийиэхпит этэ.

Л.П. Касьянова, Намнаағы православнай приход ааһааччыта:

– Ханьык баһарар киһиэхэ „эн олоххор бүтэһик күнүн баччаа буолар“ диэтэххэ ынырык буолуо. Таһара киһи-аймағы хаһан да өлбөт дууһалаах, бараммат олоххо анаабыт буолан, хас биридди киһи, ханнык да ыарахан олоххо олодор, бэйэтэ да билбөтүнэн, олоххо тардыһыта олус күүстээх. Саҥа Кэс тыла сурулларынан Иисус сиргэ кэлэ сылдыр кэмигэр үөрэнээччилэрэ ыйышпыттар: „Эн кэлэрин итиэннэ бу дойдуга бүтэр уһук кэлбитин биһиги туох бэлиэни көрөн билэбит?“ – диэн. Онно Иисус бүтэһик кэм элбэх бэлиэтин кэпсээбит (ол бэлиэлэр таһара тыһыгар сурулла сылдыаллар) уонна эппит: „От-мас сэбирдэхтэрэ быган таһыстахтарына сайын чугаһаабытын билэргит курдук, ити этилибитти барытын көрдөххүгүнэ, Киһи кэлэн иһэр эбит, аанга турар диэн билиэххит. Оттон ол күнү да, чааһы да ким да билбэт, халлаанга баар аанһаллар да билбэттэр, арай Аһам эрэ билэр“. Онон биер дойдулаахтарын уоскутуом этэ. Элбэх бэлиэ туола илик. Ахсынны 21 күнэ – бу сир бүтэһик күнэ буолбатах.

Кутуков А.И., Намнаағы метеостанция салайааччыта:

– Учуонайдар этэллэринэн Астероид кэлэн иһэр, ол сире табар түгэнигэр аан дойдуга катастрофа буолар. Оттон климат өттүнэн, чахчы ахсынны 21 күнүгэр 2012 сылга уларыһы буолар диэн сылыктааһын суох. Манна даһатан эттэххэ, магнитнай поле эмискэ уларыһар түгэнигэр климат уларыһыан сөп. Ол ғынан баран, магнитнай поле эмискэ уларыһар сибикитэ, чинчитэ билингитэ биллибэт.

Бэлэмнээтэ М. ПЕТРОВА

БҮТЭР УҤУК ӨССӨ ДА ЫРААХ

Киһи аймах сир үрдүгэр аны да 2 тыһ. сыл олооруо диэн баар. Сир нэһилиэннэтэ 8-10 тыһ. миллиард буолаһына, сир ийэ иитэр-аһатар кыаһыттан таһына дииллэр. Теософия үрээтэ сылыктыгырынан, XXI-с үйэҕэ киһи аймах сагалы олооруоҕа, дьон айылҕаны итэҕэйэр, үнэр-сүктэр буолуохтара. 11 тыһ. сыл халлааны, айылҕаны кэтээн үөрөһүт майялар халандаардара 21.12.2012 сыл бүтүү, киһи-аймах айылҕаҕа алдыһылаах дьайытын иһин эппиэттиирэ кэлиэ дииллэр.

Аныгы үөрэхтээхтэр этилиэринэн, күммүт 27 мөл. температурааттан үрдээн 49 мөл. буолла. Дэлби барар кутталлаах үһү. Хайатын итэҕэйэбит? Астрологтар сир күннэ чугаһыыр түбэлтэтигэр эрэ сылыһы буолуон сөп диэбиттэрэ оруннаах курдук.

1980 сылтан саҕалаан итинник бэлиэтэммит. Ол аата сир күн диэки ити сылтан сыһыа чугаһаабыт быһыылаах. Сир күннэ төһөнөн чугаһыыр да, ол курдук күнү уонна киһини тула эргирэр түргэтир. Дьэ, ол иһин күммүт-дьылыт түргэник да аһар дэһэбит. Аны сирбит киэнэ 2 кыраадыс көннө диэн баар. Кырдык, сылга 6 чаас күммүт уһаата. Сирбит киэнэ сэтинни эргэтиттэн сыһыа урукку чөлүгэр түһэн иһиэ, оччобуна кэлэр тохсуньу, олуньу ыйдар уруккутааһар тыһыныахтара, 2014 сылтан сир күннэтэ сыһыа тэйэн иһиэ, урукку чөлүгэр түһүө.

Т. КӨЛӨҦ ӨӨП, Бөтүн

Понедельник, 17 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 04.30 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.55 Дешево и сердито
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Доброgo здоровья!
16.10 Т/с «Женский доктор» 16+
17.00 Т/с «Нервный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Отражение» 16+
23.30 Вечерний Ургант 16+
00.00 Свобода и справедливость 18+
01.10 Ночные новости
01.35 Х/ф «Аквамарин» 12+
03.30 Ангелина Вовк. Женщина, которая ведет

Вторник, 18 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 04.15 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.55 Дешево и сердито
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Доброgo здоровья!
16.10 Т/с «Женский доктор» 16+
17.00 Т/с «Нервный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Отражение» 16+
23.30 Вечерний Ургант 16+
00.00 Ночные новости
00.25 Т/с «Задирь» 16+
01.35 Х/ф «Роботы» 16+
03.15 Запах

Среда, 19 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал

09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.55 Дешево и сердито
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Доброgo здоровья!
16.10 Т/с «Женский доктор» 16+
17.00 Т/с «Нервный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Отражение» 16+
23.30 Вечерний Ургант 16+
00.00 Ночные новости
00.25 Т/с «Белый воротничок» 16+
01.15 Х/ф «Девять месяцев» 12+
03.15 Т/с «24 часа» 16+

Четверг, 20 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 12.10, 14.20 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.20 М/ф «Золотой мальчик»
12.35 Время обедать!
13.10 Дешево и сердито
14.00 Другие новости
14.30 Понять простить 12+
15.15 Доброgo здоровья!
16.10 Т/с «Женский доктор» 16+
17.00 Т/с «Нервный брак» 16+
18.00 Пресс-конференция Президента Российской Федерации Владимира Путина. Прямая трансляция
21.00 Время
21.30 Что? Где? Когда?
22.50 Вечерний Ургант 16+
23.25 Ночные новости
23.50 Т/с «Гримм» 16+
00.45 Х/ф «Хеллбой» 12+
03.00 Т/с «24 часа» 16+
04.00 Народная медицина 16+

Пятница, 21 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.55 Дешево и сердито
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Доброgo здоровья!
16.10 Т/с «Женский доктор» 16+
17.00 Жди меня
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженимся! 16+

19.50 Поле чудес
21.00 Время
21.30 Сегодня вечером 16+
23.05 Вечерний Ургант 16+
00.00 Т/с «После школы» 12+
01.05 Х/ф «Тайна в его глазах» 16+
03.30 Голос 12+

Суббота, 22 декабря

05.45, 06.10 Х/ф «Мы из джаза»
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.35 Играй, гармонь любимая!
08.20 М/с «Джейк и пираты Нептундии»
08.45 М/с «Смешарики. Новые приключения»
09.00 Умницы и умники 12+
09.45 Слово пастыря
10.15 Смак 12+
10.55 Генерал армии Золушек
12.15 Абракадабра 16+
14.20 Т/с «Фарфоровая свадьба» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.10 Человек и закон 16+
19.15 «Минута славы» шагает по стране 12+
21.00 Время
21.20 Голос 12+
23.20 Х/ф «Погоня» 16+
01.20 Х/ф «50 первых поцелуев» 12+
03.15 Х/ф «Джесси Стоун» 16+
04.50 Т/с «24 часа» 16+

Воскресенье, 23 декабря

05.40, 06.10 Х/ф «Сотрудник ЧК» 12+
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.40 Служу Отчизне!
08.15 Аладдин
08.45 М/с «Смешарики. ПИН-код»
08.55 Здоровье 16+
10.15 Непутевые заметки 12+
10.35 Пока все дома
11.25 Фазенда
12.15 Среда обитания 12+
13.20 Х/ф «Дайте жалобную книгу»
15.00 Ледниковый период
15.25 Шрек Мороз, Зеленый нос
15.45 Кто хочет стать миллионером?
16.45 Большие гонки. Братство колес. Финал 12+
18.35 Х/ф «Пираты Карибского моря» 12+
21.00 Воскресное «Время»
22.00 Х/ф «Со мною вот что происходит» 16+
23.30 Познер 16+
00.35 Х/ф «База «Клейтон» 16+
02.30 Х/ф «Джесси Стоун» 16+
04.20 Контрольная закупка

РОССИЯ 2

Понедельник, 17 декабря

11.10, 13.45 Все включено 16+
12.05, 08.40 Моя планета
12.30 В мире животных
13.00, 15.00, 22.05 Вести-спорт
13.10 Моя рыба
14.40, 17.40, 08.25 Вести.ру
15.10 Х/ф «Ярослав» 16+
17.10 Наука 2.0. Эксперименты
18.00 Местное время. Вести-Спорт
18.30 Биатлон. Кубок мира. Трансляция из Словении
22.20 Т/с «Улицы разбитых фонарей. Менты-4» 16+
01.30 Профессиональный бокс. Денис Лебедев (Россия) против Сантандера Сильгадо (Колумбия). Бой за титул чемпиона мира в первом тяжелом весе по версии WBA. Прямая трансляция из Москвы
05.55 Футбол. Чемпионат Англии. «Рединг» - «Арсенал». Прямая трансляция
07.55 Вопрос времени
10.40 Рейтинг Баженова. Законы природы

Вторник, 18 декабря

11.10, 13.45 Все включено 16+
12.05 Вопрос времени
12.30, 10.45 Моя планета
13.00, 15.00, 18.00, 01.15, 05.10 Вести-спорт
13.10 Диалог
14.40, 17.40, 08.20 Вести.ру
15.15 Х/ф «Стальные акулы» 16+
17.10 Приключения тела
18.15 Братство кольца
18.45 Х/ф «База «Клейтон» 16+
20.45 Полигон
21.20 Профессиональный бокс. Денис Лебедев (Россия) против Сантандера Сильгадо (Колумбия). Бой за титул чемпиона мира в первом тяжелом весе по версии WBA
01.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей. Менты-4» 16+
05.25 Футбол. Кубок Германии. 1/8 финала. «Аугсбург» - «Бавария». Прямая трансляция
07.25 Экспресс-курс Ричарда Хаммонда
08.35 Рейтинг Баженова. Человек для опытов
09.05 Х/ф «Восход «Черной луны» 16+

Среда, 19 декабря

11.10, 13.45 Все включено 16+
12.05 Моя планета
13.00, 15.00, 18.00 Вести-спорт
13.10 Язь против еды
14.40, 17.40, 08.40 Вести.ру
15.10 Х/ф «База «Клейтон» 16+
17.10 Наука 2.0. Программа на будущее
18.10 Х/ф «Восход «Черной луны» 16+
20.35 Майя. Пророки апокалипсиса
21.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей.

20.55 Смешанные единоборства. BELLATOR. Александр Волков (Россия) против Ричарда Хэйла (США), Шахбулат Шамхалаев (Россия) против Рэда Мартинеса (США). Трансляция из США 16+
22.25 Хоккей. КХЛ. «Сибирь» (Новосибирск) - «Динамо» (Москва). Прямая трансляция
00.45 Хоккей России
01.25 Хоккей. КХЛ. «Спартак» (Москва) - «Авангард» (Омская область). Прямая трансляция
03.45 Х/ф «Рэмбо 4» 16+
05.25 Футбол. Кубок Германии. 1/8 финала. «Боруссия» (Дортмунд) - «Ганновер 96». Прямая трансляция
07.25 Вечная жизнь 16+
09.15 Хоккей. КХЛ. «Локомотив» (Ярославль) - «Трактор» (Челябинск)

Четверг, 20 декабря

11.15, 13.45 Все включено 16+
12.10 Экспресс-курс Ричарда Хаммонда
13.00, 15.00, 18.00, 04.55 Вести-спорт
13.10 Рейтинг Баженова. Человек для опытов
14.40, 17.40, 08.00 Вести.ру
15.15 Х/ф «Восход «Черной луны» 16+
17.10 Наука 2.0. Большой скачок
18.15 Х/ф «Стальные тела» 16+
20.25 Полигон
20.55 Баскетбол. Единая лига ВТБ. «Енисей» (Россия) - «Жальгирис» (Литва). Прямая трансляция
22.45 Х/ф «Рэмбо 4» 16+
00.20, 08.15 Удар головой
01.25 Хоккей. КХЛ. ЦСКА - «Ак Барс» (Казань). Прямая трансляция
03.45 Профессиональный бокс. Денис Лебедев (Россия) против Сантандера Сильгадо (Колумбия). Бой за титул чемпиона мира в первом тяжелом весе по версии WBA
05.10 Х/ф «Знамение» 16+
07.25 Наука 2.0. Программа на будущее
09.20 Моя планета
10.40 Самые опасные животные

Пятница, 21 декабря

11.10, 13.45 Все включено 16+
12.05, 08.00 Моя планета
13.00, 15.00, 17.40, 00.40, 04.55 Вести-спорт
13.10 Полигон
14.40 Вести.ру
15.15 Х/ф «Король оружия» 16+
17.05, 07.00 Вести.ру. Пятница
17.55 Хоккей. КХЛ. «Амур» (Хабаровск) - СКА (Санкт-Петербург). Прямая трансляция
20.15 Смешанные единоборства. Fight Nights. «Битва под Москвой 9». Владимир Минеев (Россия) против Али Сеника (Голландия), Андрей Орловский (Белоруссия) против Майка Хэйса (США). 16+
21.20 Х/ф «Знамение» 16+
23.35 Майя. Пророки апокалипсиса
00.50 Т/с «Улицы разбитых фонарей.

Менты-4» 16+
05.10 Х/ф «Патруль времени» 16+
07.30 Вопрос времени
08.55 Хоккей. КХЛ. «Торпедо» (Нижегород) - «Металлург» (Магнитогорск)

Суббота, 22 декабря

11.00, 14.15, 07.50 Моя планета
13.00, 15.40, 18.15, 00.40, 05.00 Вести-спорт
13.10 Вести.ру. Пятница
13.45 Диалог
15.10 В мире животных
15.55, 07.20 Индустрия кино
16.25 Х/ф «Патруль времени» 16+
18.25 «Прыжок из космоса». Специальный репортаж
20.20 Х/ф «Рэмбо 4» 16+
21.55 Полигон
22.30 Футбол. Чемпионат Англии. «Уиган» - «Арсенал». Прямая трансляция
00.55 Футбол. Чемпионат Англии. «Манчестер Сити» - «Рединг». Прямая трансляция
02.55 Смешанные единоборства. Международной турнир. Шамиль Зауров (Россия) против Юки-Пеки Вайникайнена (Финляндия). Прямая трансляция из Махачкалы
05.15 Х/ф «Зона высадки» 16+
09.25 Х/ф «Выкуп» 16+

Воскресенье, 23 декабря

11.00 Профессиональный бокс. Вячеслав Глазков (Украина) против Тора Хамера (США), Томаш Ададек (Польша) против Стива Каннингема (США). Прямая трансляция из США
13.00, 15.05, 18.00, 01.25, 06.00 Вести-спорт
13.10 Моя рыба
13.10 Язь против еды
14.10 Рейтинг Баженова. Человек для опытов
14.40, 07.30 Моя планета
15.15 Страна спортивных
15.40 Х/ф «Знамение» 16+
18.10 АвтоВести
18.30 Большой тест-драйв со Стиллинином
19.25 Полигон
19.55 Х/ф «Патруль времени» 16+
21.55 Волейбол. Кубок России. Женщины. Финал. Прямая трансляция из Краснодар
23.45 Футбол. Чемпионат Англии. «Суонси» - «Манчестер Юнайтед». Прямая трансляция
01.35 Карточный футбол
01.55 Футбол. Чемпионат Англии. «Челси» - «Астон Вилла». Прямая трансляция
03.55 Х/ф «Господа офицеры. Спасти императора» 16+
06.15 Профессиональный бокс. Вячеслав Глазков (Украина) против Тора Хамера (США), Томаш Ададек против Стива Каннингема
09.15 Хоккей. КХЛ. «Сибирь» (Новосибирск) - СКА (Санкт-Петербург)

РОССИЯ 1

Понедельник, 17 декабря

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести-Москва
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
12.50 Дело Х. Следствие продолжается 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь»
15.45 Т/с «Кровинушка»
17.50 Т/с «Гадание при свечах» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Бедные родственники» 12+
00.15 Найти и обезвредить. Кроты 12+
01.10 Девчата 16+
01.50 Вести+

Вторник, 18 декабря

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести-Москва
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
12.50 Дело Х. Следствие продолжается 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь»
15.45 Т/с «Кровинушка»
17.50 Т/с «Гадание при свечах» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Бедные родственники» 12+
23.20 Специальный корреспондент
00.25 Муза и генерал. Секретный роман Эйтингона 12+
01.25 Вести+

Среда, 19 декабря

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести-Москва
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
12.50 Дело Х. Следствие продолжается 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь»
15.45 Т/с «Кровинушка»
17.50 Т/с «Гадание при свечах» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Бедные родственники» 12+
00.15 Календарь мая. За два дня до конца света
01.15 Вести+

Четверг, 20 декабря

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+

11.00, 14.00, 17.00 Вести
11.30, 14.30, 17.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь»
12.50 Т/с «Кровинушка»
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50, 21.00 Т/с «Сваты-4» 12+
18.00 Пресс-конференция Президента Российской Федерации Владимира Путина. Прямая трансляция
23.05 Х/ф «Мама напрокат» 12+
00.55 Вести+

Пятница, 21 декабря

05.00 Утро России
09.05 Мусульмане
09.55 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести-Москва
11.30, 14.30, 17.15, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
12.50 Дело Х. Следствие продолжается 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь»
15.45 Т/с «Кровинушка»
17.35 Т/с «Сваты-4» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Праздничный концерт ко Дню работника органов безопасности РФ
23.20 Х/ф «С приветом, Козаностра» 12+
01.15 Х/ф «Воздушные змеи» 16+

Суббота, 22 декабря

04.55 Х/ф «Где находится нефелет?»
06.35 Сельское утро
07.05 Диалог
08.00, 11.00, 14.00 Вести
08.10, 11.20, 14.20 Вести-Москва
08.20 Военная программа
08.50 Планета собак
09.25 Субботник
10.05 Дуэль с вирусом. Спасти человечество
11.30 Вести. Дежурная часть
12.05 Честный детектив 16+
12.40, 14.30 Х/ф «Деревенский романс» 12+
16.55 Танцы со Звездами. Большой финал
19.35, 20.45 Х/ф «Яблочный спас» 12+
20.00 Вести в субботу
00.00 Х/ф «Снегурочка для взрослого сына» 12+

Воскресенье, 23 декабря

05.25 Х/ф «Формула любви»
07.20 Вся Россия
07.30 Сам себе режиссер
08.20 Смехопанорама
08.50 Утренняя почта
09.30 Сто к одному
10.20, 14.20 Вести-Москва
11.00, 14.00 Вести
11.10 Городок
11.45, 14.30 Х/ф «Метель» 12+
16.00 Кривое зеркало
18.00 Х/ф «Любви все возрасты...» 12+
20.00 Вести недели
21.00 Х/ф «Люблю, потому что люблю» 12+
23.00 Х/ф «Березовский»
00.50 Х/ф «Разделитель»

17 декабря, понедельник

06:00 «Из архива ТВ»: Куех мундук («Анаабыр» ТВ)
06:30 «Из архива ТВ»: Олобуом тухары үнүкү, музыка аргыстаах сылдыам («Бытантай» ТВ)
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир
08:00 «Якутия» информационная программа
08:05 «Сага күн-Новый день»
09:00 «Из золотого фонда ТВ»: Песни над Ленной
09:30 «Им рукоплескала Москва»
10:00 «Я-стильный»
10:30 «Сардаана»
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
11:15 «Делаем сами. Новогодние украшения» (ТВ «Зырянка»)
11:45 «Саха санаата»
12:15 «Күнчээн»
12:30 «Аал-луук мас»
13:00 «Тыа сирэ»
13:30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
14:00 «ТВ архыбыттан»
14:45 «Дылбар тыгыгар» («Амма» ТВ)
14:30 «ТВ архыбыттан»: «Хотун Булүү хотун хотуттара» («Хотун Булүү» ТВ)
15:00 «ТВ архыбыттан»: «Бэртэ Боотур» («Хангалас» ТВ)
15:30 «ТВ архыбыттан»: «80-гарат уорбатыгар» («Сунтаар» ТВ)
16:00 «Возвращение Шерлока Холмса» художественный сериал
17:00 «Үйэлэр кирбиилэригэр» («Анаабыр» ТВ)
17:30 «Геван»
18:00 «Саха сирэ» информационная биэри
18:15 «Историяны кырдык-таахтык тиздэр аналлаах» («Амма» ТВ)
18:45 «Күнчээн»: Айыы орото
19:00 «Якутия» информационная программа
19:15 «Открытая партия» прямой эфир
20:00 «Сага ырыа» интерактивной күрэх
20:30 «Саха сирэ» информационная биэри
21:00 «Биһикчээн»
21:15 «Харах дэлигэр» аһаҕас эфиргэ ток-шоу
22:15 «Якутия» информационная программа

19 декабря, среда

06:00 «ТВ архыбыттан»: «Хоту дойдуй баайа» («Анаабыр» ТВ) +6
06:30 «ТВ архыбыттан»: «Үлэттэн дыол булан» («Муома» ТВ) +6
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир
08:00 «Якутия» информационная программа
08:05 «Сага күн-Новый день»
09:00 «Веселый будильник»
09:30 «Progress»
10:00 «Воспитание верой» (ТВ «Ленск»)
10:15 «Контакт»
10:30 «Воп appetit-club»
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
11:15 «Өлөөнгө - эдэр урбаныттар» («Өлөөн» ТВ)
11:45 «Дьүөгэлэр»
12:30 «Жизнь прекрасна!» прямой эфир
13:30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
14:00 «ТВ архыбыттан»: «Үрүг халааттаах артыыстар» («Май» ТВ)
14:30 «ТВ архыбыттан»: «Айылбаттан айдарыы» («Бэр-

18 декабря, вторник

06:00 «Из архива ТВ»: «Я считаю себя якуткой» («Верхоянь» ТВ)
06:30 «Из архива ТВ»: «Прошлое и настоящее» («Зырянка» ТВ)
07:00 «Сага сирэ» информационная биэри
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир

08:00 «Якутия» информационная программа
08:05 «Сага күн-Новый день»
09:00 «Пропеллер»
09:15 «Мой спорт»
09:45 «Беседы о вечном»
10:00 «Охота и рыбалка в Якутии»
10:30 «SVFU live»
11:00 «Сага сирэ-Якутия» информационная программа
11:15 «Тарбаахалтын астыаха»
11:45 «Стальной меридиан» (ТВ «Алдан»)
12:00 «День матери» (ТВ «Томпо»)
12:15 «Күнчээн»: Ымыычаан
12:30 «Жизнь прекрасна!» прямой эфир
13:30 «Сага сирэ-Якутия» информационная программа
14:00 «Т.О.К.» телевизионный күрэх
15:00 «ТВ архыбыттан»: «Оһуор». Нам олохтоого Маркар Жирков («Нам» ТВ)
15:30 «ТВ архыбыттан»: «Ньурбачаанга биир күн» («Ньурба» ТВ)
16:00 «Возвращение Шерлока Холмса» художественный сериал
17:00 «Зарисовки». Документальный фильм
17:30 «Полярная звезда». Родной мой край
18:00 «Саха сирэ» информационная биэри
18:15 «Горнайга ыччат күннэрдэ» («Бэрдьигэ» ТВ)
18:45 «Күнчээн»: Ымыычаан
19:00 «Якутия» информационная программа
19:15 «Подобности»
19:45 «Бизнес-формула»
20:00 «Сага ырыа» интерактивной күрэх
20:30 «Саха сирэ» информационная биэри
21:00 «Биһикчээн»
21:15 «Цена успеха» прямой эфир
22:15 «Якутия» информационная программа

20 декабря, четверг

06:00 «ТВ архыбыттан»: «Киһи үтүгээтэ үлэтинэн» («Орто Халыма» ТВ)
06:30 «ТВ архыбыттан»: «Дьикти доргоон сылаас иччит...» («Даангы» ТВ)
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир
08:00 «Якутия» информационная программа
08:05 «Сага күн-Новый день»
09:00 «Открытая партия»
09:45 «Хомус кэрэ эйгэтэ» («Панорама» ТВ)
10:15 «Чэгиэн ЭКО»
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
11:15 «Уһук сир түбүктэрэ» («Кэбэйи» ТВ)
12:00 «Хранители истории» («Хангалас» ТВ)
12:15 «Күнчээн»
12:30 «Үчүгэйиэн бу сиргэ!» аһаҕас эфир
13:30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
14:00 «ТВ архыбыттан»: «Мин ылыны кэлиэбим» («Мараркычан» ТВ)
14:30 «ТВ архыбыттан»: «Бастыг үлэлээх музет» («Эдигээн» ТВ)
15:00 «ТВ архыбыттан»: «Дьон-кэрээн халыг хаха» («Хотун Булүү» ТВ)
15:30 «ТВ архыбыттан»: «Өбүгэ таҥаһын кистэлэнгэ» 2 ч. («Таатта» ТВ)
16:00 «Возвращение Шерлока Холмса» художественный сериал
17:00 «Мультики из детства»
17:30 «Хотугу сулус» Олонхо эйгэтэ
18:00 «Саха сирэ» информационная биэри
18:1

УПРАВЛЕНИЕ ПЕНСИОННОГО ФОНДА РФ ПО НАМСКОМУ УЛУСУ РС (Я)

Обращение к предпринимателю и главам крестьянских хозяйств.

В соответствии с Федеральным законом от 24.07.2009г. №212-ФЗ «О страховых взносах в Пенсионный фонд Российской Федерации ПФР, Фонд социального страхования Российской Федерации, Федеральный фонд обязательного медицинского страхования ФФОМС» в 2010 – 2012 гг. физические лица, самостоятельно уплачивающие страховые взносы (индивидуальные предприниматели, адвокаты, нотариусы, занимающиеся частной практикой) и главы КФХ (за себя и за каждого члена КФХ) уплачивали страховые взносы в ПФР и ФФОМС, исходя из стоимости страхового года.

Федеральным законом от 03.12.2012г. №243-ФЗ внесены изменения в законодательство, согласно которым, начиная с 2013 года физические лица, самостоятельно уплачивающие страховые взносы (индивидуальные предприниматели, адвокаты, нотариусы, занимающиеся частной практикой), уплачивают страховые взносы в ПФР и ФФОМС в фиксированных размерах.

Фиксированный размер страхового взноса по обязательному пенсионному страхованию определяется как произведение двукратного минимального размера оплаты труда, установленного на начало финансового года и тарифа страховых взносов в ПФР увеличенное в 12 раз (5205*2*на тариф 26%*на 12 месяцев = 32479,20 + ОМС 3185,46. Всего 35664,66).

Фиксированный размер страхового взноса по обязательному медицинскому страхованию определяется как произведение минимального размера оплаты труда, установленного на начало финансового года и тарифа страховых взносов в ФФОМС в 12 раз.

Главы КФХ уплачивают страховые взносы в ПФР и ФФОМС в фиксированном размере за себя и за каждого члена КФХ.

С 1 января 2013 года уплату страховых взносов в фиксированном размере за 2013 отчетный год необходимо уплачивать на новые коды бюджетной классификации:

392 1 02 02140 06 1000 160

Страховые взносы на обязательное пенсионное страхование в фиксированном размере, зачисляемые в бюджет ПФР на выплату страховой части трудовой пенсии

392 1 02 02150 06 1000 160

Страховые взносы на обязательное пенсионное страхование в фиксированном размере, зачисляемые в бюджет ПФР на выплату накопительной части трудовой пенсии

Коды бюджетной классификации для страховых взносов, исходя из стоимости страхового года, действовавшие в 2010 – 2012 гг., остались прежними.

Размер минимального размера оплаты труда на 2013 год утвержден Федеральным законом №232-ФЗ и составляет 5 205 рублей.

Тарифы 2013 года:

в ПФР для лиц 1966 года и старше 26% на уплату страховой части трудовой пенсии; для лиц 1967 и младше 20% идут на уплату страховой части трудовой пенсии и 6% на уплату накопительной части трудовой пенсии;

5,1% в Федеральный фонд обязательного медицинского страхования.

Год начала действия	МРОТ	Категория застрахованных лиц	Тариф	в том числе		квартальный платеж		ежемесячный платеж	
				на СЧ	на НЧ	на СЧ	на НЧ	на СЧ	на НЧ
2013	5205	1967гг. младше и	26 %	24984	7495,20	6246	1873,8	2082	624,6
		1966гг. старше и	26 %	32479,20	0	8119,8	0	2706,6	0
		ФФОМС	5,1 %	3185,46	-	796,37	-	265,46	-

Срок уплаты страховых взносов в ПФР и ФФОМС - не позднее 31 декабря текущего календарного года.

Главы КФХ представляют в территориальные органы ПФР по месту регистрации Расчет по начисленным и уплаченным страховым взносам в ПФР и ФФОМС (РСВ-2) до 1 марта календарного года, следующего за истекшим расчетным периодом.

В связи с увеличением сумм страховых взносов просим всех индивидуальных предпринимателей и глав срочно погасить имеющуюся задолженность по страховым взносам и пеням. Стабильно (ежемесячно или ежеквартально) уплачивать страховые взносы, не накапливая на конец года, уплатить за один раз 35664,66 руб. будет очень сложно.

*С Новыми годами! С Новыми годами!
С песней, с шуткой,
С хоровами, с небосводами,
С блестящими Елочными огнями,
С верой в счастье новых дней!*

**Дорогие жители и гости села Намцы!
Центр Досуга им. А.Ф. Шестакова приглашает всех на
Новогодние праздничные мероприятия!**

№	Дата, время	Время	Наименование мероприятия	Стоимость входного билета
1	31 декабря	20.00ч.	Центр Досуга им. А.Ф. Шестакова представляет: Финальный вечер года “Встречаем вместе Новый год” . В этот вечер вы увидите завершающие номера года, лучшей новогодней пары - Дед Мороз и Снегурочка года и, конечно же, карнавальные маскарады! Приходите и друзей с собой захватите! Будем благородно провожать год Дракона и весело встречать новый год Водяной Змеи!!! Работает кафе - бар «Серпантин»	Вход: 300рб.
2	После полуночи на площади им. Ленина	01.00ч.	Говорят, что по-восточному обычаю при встрече Нового года громко и звонко гудят бубны, свистят и сверкают огни. В час ночи всех жителей ждем на Традиционный праздничный фейерверк!	Отличное настроение!
3	После полуночи 31 декабря	после полуночи 01.00ч.	Новогоднее шоу “Новогодний бум!!!” Романтические 60-е, душевные 70-е, золотые 80-е, лихие 90-е и стильные, энергичные хиты современности!!! Работает кафе - бар «Серпантин»	Вход: 300рб.
4	1 января 2013г	21.00ч.	“Счастливый билет” В этот вечер разыгрываются счастливые билеты, приобретенные 31 декабря 2012г. и после полуночи. Приходите, выигрывайте! Пусть фортуна вас коснется! Работает кафе - бар «Серпантин»	Вход: 300рб.
5	2 января	22.00ч.	“Чолбон түүнэ” Сага Дьыллаагы шоу Бу киэһэ эһиэхэ анаан саха эстрадатын сулустара ыалдьыттыллар! Работает кафе - бар «Серпантин»	Вход: 300рб.
6	3 января	11.00ч.	Детский утренник “Новогодняя сказка” - театрализованное представление- игры, конкурсы - конкурс маскарадов Работает кафе «Сладкокеж»	Вход: 50рб.
7	6 января	21.00ч.	Новогоднее шоу “Удиви меня” - конкурс на лучшее исполнение караоке (лучшее сольное исполнение, лучший дуэт, лучшее коллективное исполнение), а также, вас удивят уникальными номерами жители микрорайонов села! Приходите, посмотрите удивительные таланты наших односельчан! Работает кафе - бар «Серпантин»	Вход: 200рб.
8	7 января	11.00ч.	Благотворительный утренник - театрализованное представление - игры, конкурсы - конкурс маскарадов	Безвозмездно
9	7 января	20.00ч.	Вечер-ностальжи “Бу киэһэ “Дьүөгэлэрдиин” бииргэ”. Эһигини күүтэллэр урукку сыллардаагы уостан түспэт ырыалар, умнуллубат үгкүүлэр, көрдөөх оонньуулар, сүүйүүлээх бириистэр! Кэлин! Сылдьын! Умнуллубат эдэр сааһы эргитиэбин!	Вход: 200рб.
10	7 января	23.00ч.	Новогодняя дискотека молодежи “Рождественская вечеринка”. Работает кафе - бар «Серпантин»	Вход: 200рб.
11	12 января	20.00ч.	Встреча Старого Нового года. Вечер для тех, кто пропустил самое начало Нового года и до сих пор не верит в окончание Новогодних каникул! - Для вас – повтор новогоднего представления от 31 декабря, забавные игры, конкурсы и зажигательная дискотека всех поколений! Работает кафе - бар «Серпантин»	Вход: 200рб.
12	13 января	20.00ч.	Танха киэһэтэ. Саха буолар айылгы-бытынан, сизри ситэрэн, туому толорон Танха таайтарыылаах киэһэтигэр ыгырабыт! Эһигини күүтэллэр – көрдөөх сүлүкүүттөр сүпсүлгэнэрэ, ыраастаныы, алгыс сирэ-туома, инникини өтө көрөр сэрэбэйдиттэр, оонньуулар, үгкүү-битии! Эргэ Сага Дьылы сэргэхтик көрсүөбүгү, Саха буолан сандааран, сага үүнэр сылбытыгар саргы-дьаалы салалыннын!	Вход: 300рб.

**Кэлин! Сыннааны!
Саргылаах Сага Дьылбыт саргытын айхаллыабын!**

НОВОГОДНИЕ ПОДАРКИ

Лучшие цены, широкий ассортимент!

Более 70 видов
новогодних подарков
от 50 до 2000 рублей
в упаковке из жести, пластика, текстиля, керамики, дерева и картона.

Наполнение из шоколадных конфет лучших московских фабрик **“Красный Октябрь”, “Рот-Фронт” и “Бабаевский”,** а также фабрики **“Зея”** (г. Благовещенск).

Оптовикам - скидки!

Наш адрес:
ул. Чернышевского, 80, склад № 3, магазин “Новогодние подарки”.
Телефон
(4112) 47-39-72, 8-914-2-722-224
Режим работы:
с 10.00 до 18:00 без перерыва на обед.
В субботу с 10:00 до 16:00 без перерыва на обед.

РЕШЕНИЕ
от 29 ноября 2012 № 15
О внесении изменений
и дополнений в решение от
30.03.2011 г. № 182 «Об ограничении розничной продажи алкогольной продукции»

В соответствии с частью 3 ст. 16 Федерального закона от 18.07.2011 года № 218-ФЗ «О внесении изменений в Федеральный закон «О государственном регулировании производства и оборота этилового спирта, алкогольного и спиртосодержащей продукции» от 22.11.1995 года № 171-ФЗ, Постановления Правительства РС(Я) «Об утверждении новой редакции порядка определения органами местного самоуправления Республики Саха (Якутия) прилегающих территорий, где не допускается розничная продажа алкогольной продукции» от 30.09.2006 г. № 438, Указа Президента Республики Саха (Якутия) от 21 мая 2012 года № 1426 «О внесении изменения в Указе Президента Республики Саха (Якутия) от 21 сентября 2010 года № 265 «О мерах по профилактике алкоголизма в Республике Саха (Якутия)» наследный Совет МО «Ленский наслег» РЕШИЛ:

1. Внести в решение наследного Совета от 30.03.2011 г. № 182 «Об ограничении розничной продажи алкогольной продукции» следующие изменения и дополнения:

1) пункт 2 исключить в следующей редакции:

«Установить розничную продажу спиртных напитков с содержанием этилового спирта более 15% объема готовой продукции и с 1 января 2013 г. пива и напитков на основе пива с содержанием этилового спирта 5% объема готовой продукции и менее от границ территорий земельных участков объектов, реализующих алкогольную продукцию, до границ территорий объектов массового скопления граждан и нахождения источников повышенной опасности (в том числе на автовокзале, рынках) на расстоянии 600 метров».

2. Обнародовать настоящее решение на стенде официальной информации.

3. Настоящее решение вступает в силу с момента обнародования.

4. Администрации МО «Ленский наслег»:

— довести настоящее решение до сведения населения, а также организаций, осуществляющих розничную продажу алкогольной продукции;

— направить копии решения в Государственный комитет Республики Саха (Якутия) по торговле и материально-техническим ресурсам и прокуратуру Намского района.

5. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на постоянную комиссию по социальной политике и труду (председатель Заблоцкая А.С.).

Председатель наследного Совета К.А. ОЛЕСОВ
Глава МО «Ленский наслег» А.Г. НОВГОРДОВ

РАСПОРЯЖЕНИЕ
15.11.2012 № 2011-р

«О дополнительных мерах по обеспечению пожарной безопасности и предупреждению чрезвычайной ситуации в период проведения новогодних праздников»

На основании решения Правительственной комиссии по предупреждению и ликвидации обеспечения пожарной безопасности от 08.12.2011 г. № 151, в целях обеспечения пожарной безопасности и предупреждения возникновения чрезвычайной ситуации на объектах жилищно-коммунального хозяйства на территории МО «Намский улус», распоряжаюсь:

1. Всем главам поселений, руководителям местных органов власти и управления:

1.1. Закрепить ответственных лиц за объектами жилищно-коммунального хозяйства и энергетики, предусмотрев четкую схему оповещения и вызова в случаях необходимости ответственных работников и аварийно-восстановительных бригад;

1.2. Ежедневно информировать о ситуации на местах и в случае необходимости в

ЕДДС МО «Намский улус» тел: 42-5-08, 89148230112, (Ст. диспетчер) (дежурный диспетчер).

1.3. Обеспечить необходимый запас топливно-энергетических ресурсов для бесперебойной выработки тепла и электроэнергии.

1.4. Обеспечить проведение противопожарных инструктажей и занятий с персоналом, практических тренировок по отработке действий во время возможного пожара;

1.5. Запретить проведение новогодних праздничных мероприятий на объектах, где отсутствует автоматическая пожарная сигнализация и система оповещения людей о пожаре;

1.6. В установленном порядке согласовать представителями ОНД в Намском улусе (Парников Н.А.) места проведения новогодних праздничных мероприятий.

1.7. Совместно с ТО Роспотребнадзора РС(Я) по Намскому улусу (Ильина Л.И.), до 20 декабря 2012 г. определить специализированные места торговли пиротехническими изделиями в установленном порядке организовать проведение проверок.

1.8. Совместно с представителями общественного питания, торговли и пищевой переработки при изготовлении, хранении и реализации пищевой продукции соблюдать требования санитарно-эпидемиологических требований:

1.9. Совместно с представителями ММО МВД РФ «Намский» (Седалищев Р.А.), ОПС № 23 МО «Намский улус» (Колпашиков И.В.), ОНД по Намскому улусу (Парников Н.А.), ОАО «Намкомунтеплоэнерго» (Игнатьев Н.В.) организовать в период с 25 декабря 2012 г. по 15 января 2013 г. проведение проверок объектов тепло- и энергооборудования в части соблюдения требований пожарной безопасности, технического режима и трудовой дисциплины. Графики проверок представить в администрации МО «Намский улус» в каб. № 312 до 24 декабря 2012 г.

2. НФ НВК «Саха» (Шишкин Г.П.), редакции газеты «Энсиэли» (Касьянов В.Г.), ТО Роспотребнадзора по РС(Я) в Намском улусе (Ильина Л.И.), ОПС № 23 МО «Намский улус» (Колпашиков И.В.), ОНД Намского улуса (Парников Н.А.) усилить работу по информированию населения о мерах пожарной безопасности при устройстве новогодних, использований пиротехнических изделий, а также профилактике пищевых отравлений, массовых инфекционных заболеваний, гриппа и ОРВИ.

3. МКУ Управление образования МО «Намский улус РС(Я)», (Дьяконова В.Н.) не допускать проведения праздничных новогодних мероприятий с организацией питания детей блюдами домашнего приготовления в образовательных учреждениях и детских садах.

4. ТО Роспотребнадзора по РС(Я) в Намском улусе (Ильина Л.И.) предусмотреть комплекс ограничительных мероприятий при росте заболеваемости ОРВИ и гриппом.

5. Контроль исполнения данного распоряжения возлагаю на заместителя главы улуса по строительству, промышленности и ЖКХ Матвеева С.С.

Глава улуса А. ИЛЬИН

РАСПОРЯЖЕНИЕ
08.11.2012 № 1940-р

«Об обеспечении безопасности людей на водных объектах на территории МО «Намский улус» в зимний период 2012-2013 годов»

В соответствии с Федеральным законом от 06 октября 2003 г. № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», постановлением Правительства Республики Саха (Якутия) от 29 июня 2007 г. № 276 «Об утверждении Правил охраны жизни людей на водных объектах на территории Республики Саха (Якутия)», в соответствии с решением правительственной комиссии по предупреждению и ликви-

дации чрезвычайных ситуаций и обеспечению пожарной безопасности от 30 октября 2012 года № 149 «Об обеспечении безопасности людей на водных объектах Республики Саха (Якутия) в зимний период 2012-2013 годов», распоряжаюсь:

1. Объявить с 15 ноября по 15 декабря 2012 г. месячник безопасности на водных объектах на территории МО «Намский улус».

1.1. объявить с 15 ноября по 15 декабря 2012 г. месячник безопасности на водных объектах на территории муниципальных образований населенных пунктов;

1.2. провести в срок до 20 ноября 2012 г. заседания комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций и обеспечению пожарной безопасности муниципальных образований по выработке мероприятий обеспечения безопасности людей на водных объектах;

1.3. организовать работу по информированию населения о мерах безопасности на водных объектах, выставить аншлаги с информацией о запрете выезда автотранспорта и выхода людей на лед в опасных местах;

1.4. назначить ответственных лиц за обеспечение безопасности людей на водных объектах;

1.5. в традиционных местах массового скопления людей на льду организовать временные спасательные посты;

1.6. провести работу по оформлению незарегистрированных ледовых переправ, организации движения по ним и принятию необходимых мер по их обустройству.

1.7. совместно с подразделениями ФКУ «Центр ГИМС МЧС России по РС(Я)» провести работу в детском, образовательных учреждениях, предприятиях и организациях по обеспечению безопасности на водных объектах в зимний период и в период проведения месячника безопасности на водных объектах РС(Я);

1.8. провести в срок до 20 декабря 2012 г. заседания Комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций и обеспечению пожарной безопасности муниципальных образований по подведению итогов месячника безопасности и представить в отдел ГО ЧС ЕДДС МО «Намский улус» в здании администрации МО «Намский улус».

2. ФКУ «Центр ГИМС МЧС России по РС(Я)» в Намском улусе (Мохначевский В.Н.), совместно с ММО МВД РФ «Намский» (Седалищев Р.А.) провести рейды по патрулированию на ледовых переправах в период интенсивного движения автотранспорта.

2.1. организовать работу по информированию населения о мерах безопасности на водных объектах;

2.2. организовать работу в средствах массовой информации и местах массового пребывания людей по информированию населения о мерах безопасности на водных объектах среди детей и подростков.

3. ММО МВД РФ «Намский» (Седалищев Р.А.), организовать контроль над соблюдением установленных ограничений в местах выездов автотранспортных средств на официально открытых ледовых переправах на территории Намского района.

4. НФ «Нам» НВК «Саха» (Шишкин Г.П.), редакции газеты «Энсиэли» (Касьянов В.Г.) опубликовать настоящее распоряжение в СМИ.

5. Контроль исполнения данного распоряжения возложить на заместителя главы улуса по строительству, промышленности и ЖКХ Матвеева С.С.

Глава улуса А. ИЛЬИН

дании чрезвычайных ситуаций и обеспечению пожарной безопасности от 30 октября 2012 года № 149 «Об обеспечении безопасности людей на водных объектах Республики Саха (Якутия) в зимний период 2012-2013 годов», распоряжаюсь:

1. Объявить с 15 ноября по 15 декабря 2012 г. месячник безопасности на водных объектах на территории МО «Намский улус».

1.1. объявить с 15 ноября по 15 декабря 2012 г. месячник безопасности на водных объектах на территории муниципальных образований населенных пунктов;

1.2. провести в срок до 20 ноября 2012 г. заседания комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций и обеспечению пожарной безопасности муниципальных образований по выработке мероприятий обеспечения безопасности людей на водных объектах;

1.3. организовать работу по информированию населения о мерах безопасности на водных объектах, выставить аншлаги с информацией о запрете выезда автотранспорта и выхода людей на лед в опасных местах;

1.4. назначить ответственных лиц за обеспечение безопасности людей на водных объектах;

1.5. в традиционных местах массового скопления людей на льду организовать временные спасательные посты;

1.6. провести работу по оформлению незарегистрированных ледовых переправ, организации движения по ним и принятию необходимых мер по их обустройству.

1.7. совместно с подразделениями ФКУ «Центр ГИМС МЧС России по РС(Я)» провести работу в детском, образовательных учреждениях, предприятиях и организациях по обеспечению безопасности на водных объектах в зимний период и в период проведения месячника безопасности на водных объектах РС(Я);

1.8. провести в срок до 20 декабря 2012 г. заседания Комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций и обеспечению пожарной безопасности муниципальных образований по подведению итогов месячника безопасности и представить в отдел ГО ЧС ЕДДС МО «Намский улус» в здании администрации МО «Намский улус».

2. ФКУ «Центр ГИМС МЧС России по РС(Я)» в Намском улусе (Мохначевский В.Н.), совместно с ММО МВД РФ «Намский» (Седалищев Р.А.) провести рейды по патрулированию на ледовых переправах в период интенсивного движения автотранспорта.

2.1. организовать работу по информированию населения о мерах безопасности на водных объектах;

2.2. организовать работу в средствах массовой информации и местах массового пребывания людей по информированию населения о мерах безопасности на водных объектах среди детей и подростков.

3. ММО МВД РФ «Намский» (Седалищев Р.А.), организовать контроль над соблюдением установленных ограничений в местах выездов автотранспортных средств на официально открытых ледовых переправах на территории Намского района.

4. НФ «Нам» НВК «Саха» (Шишкин Г.П.), редакции газеты «Энсиэли» (Касьянов В.Г.) опубликовать настоящее распоряжение в СМИ.

5. Контроль исполнения данного распоряжения возложить на заместителя главы улуса по строительству, промышленности и ЖКХ Матвеева С.С.

Глава улуса А. ИЛЬИН

РАСПОРЯЖЕНИЕ
10 декабря 2012 г. № 171

О внесении изменения в распоряжение главы МО «Хатырыкский наслег» от 16.04.2012 г. № 49 «Об установлении размера платы граждан за жилое помеще-

ние и вывод ТБО на 2012 год по МО «Хатырыкский наслег»

На основании протеста прокурора района № 07-07-12 от 10.12.2012 и в соответствии с Жилищным кодексом Российской Федерации, распоряжаюсь:

1. Внести изменение в распоряжение главы МО «Хатырыкский наслег» от 16.04.2012 № 49 «Об установлении размера платы граждан за жилое помещение и вывод ТБО на 2012 год по МО «Хатырыкский наслег»:

— исключить п. 1.1.

2. Опубликовать настоящее распоряжение в средствах массовой информации.

3. Контроль за исполнением настоящего распоряжения возложить на главного специалиста Данилову Е.Н.

Глава МО «Хатырыкский наслег» ПИНИГИН А.М.

РАСПОРЯЖЕНИЕ
11 декабря 2012 г. № 172

О продлении срока действия распоряжения главы МО «Хатырыкский наслег» от 16.04.2012 года № 49

В соответствии с Жилищным кодексом Российской Федерации, статьей 6 Федерального закона от 26 декабря 2005 г. № 184-ФЗ «О внесении изменений в Федеральный закон «Об основах регулирования тарифов организаций коммунального комплекса» и некоторых законодательные акты Российской Федерации», распоряжаюсь:

1. Продлить до 01 июля 2013 года срок действия распоряжения главы МО «Хатырыкский наслег» от 16 апреля 2012 № 49 «Об установлении размера платы граждан за жилое помещение и вывод ТБО на 2012 год по МО «Хатырыкский наслег», с изменениями, внесенными распоряжением главы МО «Хатырыкский наслег» от 10.12.2012 № 171.

2. Настоящее распоряжение опубликовать в средствах массовой информации.

3. Контроль за выполнением данного распоряжения возложить на главного специалиста Данилову Е.Н.

Глава МО «Хатырыкский наслег» ПИНИГИН А.М.

20 октября 2012 года
ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Новая, 4 площадью 800 кв.м под объект торговли.

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. В.А. Чириковой, 4 под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Ф.В. Сидоровой, 9 площадью 1813 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Г.П. Авксентьевой, 36 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хатын-Арынский наслег, с. Аппаны, ул. Полевая, д. 20 площадью 1200 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Победы, 12 площадью 450 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов

Главный специалист КУМИ САВВИНОВА М.Л.

03 ноября 2012 года
ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. И.С. Гаврильева, 9, площадью 1813 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хатын-Арынский наслег, с. Аппаны, ул. Пролетарская, 16/1, площадью 1200 кв.м под

ЛПХ (приусадебный участок).

*Кебекенский наслег, с. Харьялах, ул. Набережная, 15 площадью 2500 кв.м под строительство жилого дома.

*Кебекенский наслег, с. Харьялах, ул. Набережная, 15/1 площадью 2500 кв.м под строительство жилого дома.

*Кебекенский наслег, с. Харьялах, ул. Совхозная, 6/1 площадью 1600 кв.м под строительство жилого дома.

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов

Главный специалист КУМИ САВВИНОВА М.Л.

26 ноября 2012 года
ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Ф. Петрова, 11 площадью 1813 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. В.А. Чириковой, 2 площадью 1813 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Еремеева, 16, корп. 1 площадью 1900 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Г.П. Авксентьевой, 35 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. М.Д. Захарова, 5 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов

Главный специалист КУМИ САВВИНОВА М.Л.

28 ноября 2012 года
ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

*Хамагаттинский наслег, ур. Атыгысты Ергелеех площадью 16220 кв.м для ведения крестьянского (фермерского) хозяйства.

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Д.Г. Данилова, 23 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Ленский наслег, с. Намцы, ул. Чернышевского, 60, корп. 2 площадью 665 кв.м под ЛПХ (подсобное хозяйство).

*Хатын-Арынский наслег, с. Графский Берег, ул. Центральная, 18/1 А площадью 200 кв.м под магазин.

*Хатын-Арынский наслег, с. Графский Берег, ул. Центральная, 18/1 площадью 800 кв.м под гараж.

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов

Главный специалист КУМИ САВВИНОВА М.Л.

Окружная избирательная комиссия Никольского наслега по выборам депутатов представительного органа МО «Никольский наслег»

РЕШЕНИЕ № 1-3

11 декабря 2012 года
О определении даты отложенного голосования по выборам депутатов представительного органа муниципального образования «Никольский наслег»

В соответствии с пунктом 33 статьи 38 Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», пунктом 5 статьи 50 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», на основании решения избирательной комиссии МО «Никольский наслег» по выборам депутатов представительного органа муниципального образования «Никольский наслег» от 29 сентября 2012 г. № 8 «Об отложении голосования по Никольскому избирательному округу по выборам депутатов представительного органа муниципального образования «Никольский наслег».

Окружная избирательная комиссия Никольского наслега решила:

1. Определить дату выборов по многомандатному избирательному округу депутатов представительного органа муниципального образования «Никольский наслег» на 10 марта 2013 г.

2. Настоящее решение опубликовать в газете «Энсиэли».

3. Направить настоящее решение в представительный орган муниципального образования «Никольский наслег»

Председатель ОИК: Т.П. Федорова.
Секретарь ОИК: Е.Н. Протопопова.

29 ноября 2012 года
ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Е.С. Охлопкова, 7, корп. 1 площадью 1813 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Г.П. Авксентьевой, 19, корп. 1 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Г.И. Дунаева, 13, корп. 1 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Суздальова, 13 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов

Главный специалист КУМИ САВВИНОВА М.Л.

10 ноября 2012 года
ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

*Едейский наслег, с. Ымьяхтах, ул. Центральная, 13 площадью 1153 кв.м под бизнес-центр.

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. В.А. Чириковой, 11 площадью 1813 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

*Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. В.П. Жирковой, 2 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов

Главный специалист КУМИ САВВИНОВА М.Л.

10 ноября 2012 года
ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

*Хомустахский 1-й наслег, ур. Миттээ алааха площадью 15 га под ЛПХ (сенокос).

*Хомустахский 1-й наслег, ур. Балаганнаах площадью 20 га под ЛПХ (сенокос).

*Хомустахский 1-й наслег, ур. Нохсурганнаах площадью 25 га под ЛПХ (сенокос).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов

Главный специалист КУМИ САВВИНОВА М.Л.

ЫҔЫРЭХ ТЫҔҦҦР

Күндү кэргэммин, амарах аҕабытын, таптыыр уолбутун, убайытын, Ҙатын Арыы нэһилиэтин баһылыгынын **СЛЕПЦОВ ЮРИЙ ИННОКЕНТЬЕВИЧ**ы 50 сааскын туолбуккунан итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Биһиги туспутугар кыһамныын, сүбэн-амаҥ иһин махтанабыт. Күндү киһибитигэр баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, бары үтүнү, кэрэни, сырдыгы. Үгүс үөрүүлээх ситиһиллээх олохтон, бар дьонун, чугас дьонун убаастабыллар, тапталыгар уйдаран, этэнгэ сылдьан өйөбүл, тирэх буола тур.

Бары үтүнү, баҕа санаалары кытта кэргэнин, оҕолорун, балтыларын, күтүөтүн, аҕалаах ийэ

Убаастабыллаах салайааччыбытын, «Хатын Арыы нэһилиэгэ» МТ баһылыгынын, «Гражданской килбиэн» бэлиэ хаһаайынын **СЛЕПЦОВ ЮРИЙ ИННОКЕНТЬЕВИЧ**ы өрөгөйдөөх үбүлүйгүнэн – 50 сааскын туолбуккунан истин иһирэх тылларынан эвэрдэлибит. Эн дьон итэһалин ылан, улуус биир улахан нэһилиэтин баһылыгынан талыллы-аххыттан үтүмэн элбэх үлэни-хамнаһы иилээн-саҕалаан бытаһынган бэйэтин сатабыллаах салайааччы быһытынан көрдөрдүн, нэһилиэкпит бастыҥнар кэккэлэригэр тахсарыгар туох-баар сырабын ууран үлэлээбиккэр түгэнинэн туһанан махтанабыт. Баҕарабыт олохун орто омурданыгар үктэммикинэн өссө даҕаны чэгиэн-чэбдик сымарыгар, түбүктээх үлэн үтүө түмүктэрдээх буолуохтун, ситиһии эрэ энгэрдэтин, дьыэ кэргэнгэр дьол-соргу тосхойтун.

Эвэрдэни кытта «Хатын Арыы нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, профкома, нэһилиэк сэбиэтэ, общественноһа

Диринник убаастыыр аҕа табаарыспытын, өр сылларга «Нам» совхозка кадровай булчутунан, суоппарынан, ОДКХ газооператорынан үлэлээбит Үөдэй нэһилиэтин бастыҥ спортымен, общественныын **ЭВЕРСТОВ ДАНИЛ АФАНАСЬЕВИЧ**ы 55 сааһын туолбут үбүлүйгүнэн истинник эвэрдэлибит!

Баҕарабыт дьыэ кэргэнгэр этэнгэ буолууну, оҕолорун, сиэннэрин, чугас дьоннорун тапталларынан уһун, дьоллоох олоҕу.

Үөдэйтэн доҕотторун Иннокентий, Александр, Владимир

И.С. Гаврильев аатынан Нам бастакы нүөмэрдээх оскуолатын коллектива убаастабыллаах **ЯДРИХИНСКАЯ АНАСТАСИЯ ГАВРИЛЬЕВНА**ны, педагогическай үлэ ветеранын, өрөгөйдөөх үбүлүйгүнэн эвэрдэлибит!

Баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны. Эн иллээх дьыэ кэргэнин, чугас дьоннорун күүстээх тапталларынан кыһаттанан үйэн уһаатын, үөрүүн үксээтин, күүскэр күүс эбилинин дьон алгыһыбыт!

И.С. Гаврильев аатынан бастакы нүөмэрдээх Нам орто оскуолатын нуучча тылын учууталын, күндү дьүөгэбитин, коллегабытын, профсоюзтун председателин **ПРОКОПЬЕВА ЕКАТЕРИНА ПЕТРОВНА**ны үбүлүйгүнэн уонна «РФ уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ» аатын ылбыккынан эвэрдэлээн туран бэйэбит алгыспытын тирдэбит.

Үөрэҕи, идэни баһылаатын,
Саҕа суолга
Сатабылын чочулунна,
Кэрэхсэнэн-хайбанан
Кыайыһыны-хотууну ситистин!
Иитэр-үөрэтэр
Оҕон-уруун
Олоххо умсулдуна
Үйэлэртэн үйэлэргэ
Үтүөҕү-кэрэҕү тардыһыта
Өссө да үксээтин, күүһүрдүн!
Баҕарабыт Эйиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, уһун, дьоллоох олоҕу!

И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх оскуолатын коллектива, профкома, администрацията

Күндү оҕобун, кэргэммин, аҕабытын, бырааптытын, убайытын, таайытын, РФ уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитин, улуус мунһаһын депутатын **ШАРАПОВ АЛЕКСАНДР ГАВРИЛЬЕВИЧ**ы үөрүүлээх дьоро күнүгүнэн эвэрдэбит бастыҥын тирдэбит!

Улуус үөрэҕиритин тэрлэтэтигэр профсоюз комитетын салайааччытынан өр сылларга үтүө суобастаахтык үлэли сылдьаргыттан астынарбытын, биһирин көрөрбүтүн биллэрэн туран, алгыс тылбытын аныбыт:

Барыбыт махтала — таптала,
Истинтэн истин иэйиитэ,
Эйигин угуттуу туруохтун,
Сүргэҕин көтөҕөн, дьолунан туолуохтун!
Сахалы сайаҕас санаабынан
Аймах дьонун ытыктабылынан,
Атас-доҕор арыалынан
Сүүскэр диэри сүүрү сырыт.

Аҕа, кэргэнин, оҕолорун, биһирэ төрөөбүттэрин дьыэ кэргэттэрэ

Нам улуунун үөрэтин улуустааҕы профсоюзнай комитет председателин, Российской Федерация уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитин **ШАРАПОВ АЛЕКСАНДР ГАВРИЛЬЕВИЧ**ы 55 сааскын туолар үбүлүйдээх күнүгүнэн итиитик-истинник эвэрдэлибит!

30 сыл устата үөрэх эйгэтигэр үтүө суобастаахтык үлэли сылдьаһын. Учууталтан саҕалаан бастыҥ үлэлээх салайааччыга тийэ үүннүн. Профсоюз улуустааҕы комитетын үлэтэ республикаҕа биллэр биһир бастыҥ үлэлээхтэртэн биһирдэстэрэ буолар. Манна барытыгар Эн үлэн сэмэй кылаата буолар.

Баҕарабыт күндү киһибитигэр чэгиэн доруобуйаны, үлэ-хамнаһы үрдүк ситиһиллэри, өссө даҕаны айымнылаахтык үлэлээ, дьыэ кэргэнгэр дьолу-саргыны!
Профсоюз улускома

Уважаемую **ЕЛИЗАВЕТУ АЛЕКСЕЕВНУ** поздравляем со славным юбилеем!

Желаем Вам всего самого наилучшего, доброго здоровья, успехов в дальнейшем труде и долгих лет счастливой жизни Вам и Вашим близким!

Объединенный профсоюзный комитет Намского районного суда

С искренней радостью поздравляем уважаемую **РОЗАЛИЮ АЛЕКСЕЕВНУ** с присвоением звания майора внутренней службы, с победой на конкурсе профессионального мастера на звание «Лучший по профессии» среди сотрудников территориальных органов ФМС России в Дальневосточном федеральном округе, с награждением медалью к «20-летию ФМС России»!

Неимоверно гордимся, что благодаря Вашему профессиональному и энтузиазму, самоотверженному труду и ответственности, Намская федеральная миграционная служба является одной из образцовых в нашей республике. Мы с уверенностью хотим отметить, что Вы являетесь для молодого поколения служителей закона ярким примером человека, полностью посвятившего себя делу охраны правопорядка, служению Отечеству. От всей души желаем всего самого наилучшего, доброго здоровья, успехов в дальнейшем труде и долгих лет счастливой жизни Вам и Вашим близким!

Коллектив Намского районного суда РС(Я), коллектив мирового судебного участка № 21 РС(Я), нотариальная контора Намского района РС(Я), адвокатура Намского района РС(Я)

Күндү тапталлаах кэргэммин, ийэбитин, эбэбитин, адыһыбытын, СССР культуратын туйгунун **ЛЮДМИЛА ДМИТРИЕВНА РЕХЛЯСОВАНА**ы 60 сааскын туолбут үбүлүйгүнэн уонна «Нам улуунун бочуоттаах гражданина» үрдүк ааты ылбыккынан ис сүрэхпиттэн эвэрдэлибит!

Эн өр сылларга төрөөбүт улуунун культурата сайдарыгар үлэлээбит сыраллаах үлэн үрдүктүк сыаналаммытыттан үөрэбит, Эйигинэн кизэн туттабыт! Истинник саныыр киһибитигэр — Эйиэхэ баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, сир үрдүгэр баар бары үтүнү, эдэрди эрчимин сүппэтин, амарах майгыны уостубатын, куруук бу курдук сырдыгынан сыдыаһа сырыт! Биһиги туспутугар ахсаабат кыһамныын, болҕомтон, үтүө сүбэн иһин барҕа махталбытын тирдэбит!

Эвэрдэни кытта кэргэнин, оҕолорун, сиэннэрин, биһирэ төрөөбүттэрин уонна кинилэр дьыэ кэргэттэрэ

Күндү кэргэммин, ийэбитин, эбэбитин, кийиһипитин, саҕасытын, Көбөкөн балыһаһын участкавай сизэстэрэтин **АНИСИЯ АЛЕКСЕЕВНА РЕХЛЯСОВАНА**ы «Россия доруобуйатын харыстабылын туйгуна» үрдүк ааты ылбыккынан итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Көбөкөн нэһилиэтин балыһаһыгар өр сылларга түбүктээх үлэн үрдүктүк сыаналаммытыттан үөрэбит, астынабыт! Баҕарабыт күндү киһибитигэр чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, уһун дьоллоох олоҕу, өссө да бар дьонун туһугар үлэн таһаарылаах, кэскиллээх буоларыгар!

Эвэрдэни кытта кэргэнин, оҕолорун, сиэннэрин, чугас аймахтарыгэр Рехлясовтар, Афанасьевтар, Ядрихинскийдар

Дорогую, любимую нашу маму, бабушку **АНАСТАСИЮ ИВАНОВНУ ЗАХАРОВУ**, ветерана тыла и труда, отличника народного просвещения РФ, почетного ветерана системы образования РС(Я) от всей души поздравляем с присвоением звания «Почетный гражданин Намского улуса»!

Пусть жизнь тебя радует только приятными сюрпризами! Желаем крепкого здоровья, бодрости, оптимизма, долгих лет жизни. Мы бесконечно благодарны за мудрые советы, доброту, заботу о нас, за то, что ты всегда рядом с нами. Пусть наша любовь всегда согревает тебя.

Мы благодарны вниманию любимых учеников, родному коллективу НСОШ № 1.

С наилучшими пожеланиями твой муж, дети, невестка, зять, внуки

Бетүн нэһилиэтин «Сардаана» оҕо саадын коллективын аатыттан биһирэ үлэлиир коллегабытын, дьүөгэбитин **ЛИДИЯ СПИРИДОНОВНА УВАРОВСКАЯНА** олохун орто омурданынан — 50 сааскын туолбут өрөгөйдөөх үбүлүйгүнэн итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Үтүө киһибитигэр баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, үлэ-сүбэ ситиһиллэри, күн сиригэр баар бары үтүнү, кэрэни, сырдыгы. Дьыэ кэргэнин, чугас аймах билэ дьонун тапталларынан, ытыктабылларынан арчыланан уйгу-байылыат олохтон дьон баҕа санаабытын, алгыспытын аныбыт.

Күндү таптыыр кэргэммин, ийэбитин, эбэбитин **ОЛЫГА ЕГОРОВНА ИВАНОВАНА** Н.М. Рыкунов аатынан киин библиотека 75, оҕо библиотеката 55 сыллаах үбүлүйдэринэн уонна Эн бэйэн талан ылбыт идэҕинэн улуустааҕы библиотекаҕа өр сылга энкилэ суох бэриинилээхтик, үтүө суобастаахтык, сырабын биһирэн үлэлээбитин үрдүктүк сыаналанан «Нам селотун бочуоттаах гражданина» аат ингериллибитинэн итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, сиэннэрин тапталларынан уйдаран уһундук, дьоллоохтук олох, куруук үөрэ-көтө сырыт дьон баҕа санаабытын этэбит, алгыспытын аныбыт.

Кэргэнин, кыргыттарыгэр, күтүөттэрин уонна сиэннэрин Женя, Анжелика, Кристина, Аноша, Оленька, Ванюша

БИЛЭРИИЛЭР

УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ НАМСКОГО УЛУСА!

19 декабря 2012 г. Министерство здравоохранения РС(Я), ГБУ РС(Я) «Республиканский Центр медицинской профилактики», Намская ЦРБ организуют Ярмарку здоровья, посвященную открытию поликлиники, в рамках которой будет проводиться бесплатное обследование населения Центром здоровья ГБУ РС(Я) «Республиканский Центр медицинской профилактики», ГБУ РС(Я) «Детская городская больница», ГБУ РС(Я) «Поликлиника № 5», включающее в себя:

- тестирование на аппаратно-программном комплексе (антропометрические измерения и анализ состава тела);
- скрининг-оценка уровня психофизиологического и соматического здоровья, функциональных и адаптивных резервов организма;
- экспресс-оценка функционального состояния сердечно-сосудистой системы;
- оценка функций внешнего дыхания (спирометрия);
- определение углекислого газа в выдыхаемом воздухе (смокелайзер);
- разработка индивидуальных программ оздоровления и предупреждения факторов риска развития заболеваний;
- лучевая диагностика (ФЛГ);
- УЗИ органов брюшной полости.

Также вы получите консультации специалистов из ведущих клиник республики: онколога-эндоскописта Якутского республиканского онкологического диспансера, офтальмолога Якутской республиканской офтальмологической больницы, терапевта Республиканского центра экстренной медицинской помощи, кардиолога городской поликлиники № 1, гастроэнтеролога, эндокринолога «Республиканской больницы № 3», нарколога, психолога Якутского республиканского наркологического диспансера. Будут проводиться мастер-классы, лекции, мультимедийный показ по профилактике хронических неинфекционных заболеваний, а также Дзэнас-терапия, профилактика злоупотребления психически активными средствами.

Ярмарка здоровья будет проводиться в поликлинике Намской ЦРБ 19 декабря 2012 г. с 10.00 ч. до 17.00 ч. Всем посетителям при себе иметь паспорт, СНИЛС, медицинский полис.

50 лет ОАО АК «Якутскэнерго»

«СЧАСТЛИВЫЙ ПЛАТЕЖ»:

призы — добросовестным потребителям!

Энергосбыт ОАО АК «Якутскэнерго» объявляет о проведении акции «СЧАСТЛИВЫЙ ПЛАТЕЖ», посвященной 50-летию ОАО АК «Якутскэнерго».

Участниками акции автоматически становятся все жители Намского района — добросовестные потребители, не имеющие задолженности за энергоресурсы до 19 декабря 2012 г. включительно.

Платите за свет и выигрывайте! Будут разыграны сертификаты стоимостью 8000, 7000, 5000, 3000 руб. на приобретение бытовой техники, электроосветительных приборов по следующим номинациям:

- «Лучшая платежная дисциплина»
- «Самый большой аванс»
- Призовой фонд составляет 53000 рублей.
- Розыгрыш состоится 20 декабря 2012 г. в 12 ч. 00 м. в ЦД им. А. Шестакова.

Подробнее об акции можно узнать, обратившись в Намский участок Энергосбыта по адресу: с. Намцы, ул. И. Винокурова, 23/1, телефон 41-9-79

УВАЖАЕМЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ!

Встретим Новый год — без долгов!

УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» поздравляет всех жителей республики с наступающим Новым 2013 годом!

Желаем, чтобы наступающий год был счастливым, плодотворным, принес осуществление намеченных планов. Крепкого здоровья, счастья и благополучия вам и вашим близким!

Напоминаем, что платежи можно произвести по следующим адресам:

- касса УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз», с. Намцы, ул. Пугель-Аммосовой, 7, часы работы с 08.00-17.00, обед с 12.00-13.00. Конт. тел. 41-4-93;
- отделение почтовой связи по адресу: с. Намцы, ул. Ленина, 4, а также во всех почтовых отделениях населенных пунктов Намского улуса;
- касса ОАО «Россельхозбанк» по адресу: с. Намцы, ул. Ленина, 6;
- кассы и терминалы ОАО «Сбербанк России», с. Намцы, ул. И. Винокурова, 1.

С НОВЫМ ГОДОМ И РОЖДЕСТВОМ ХРИСТОВЫМ!

Государственное автономное учреждение «Многофункциональный центр предоставления государственных и муниципальных услуг Республики Саха (Якутия)» поздравляет всех жителей нашей республики с Новым годом и Рождеством Христовым!

Уходящий год для всех нас был богатым на события — в Жиганском, Эвено-Бытантайском, Горном улусах республики открылись наши представительства, отметили годовщины со дня открытия МФЦ Нюрбинского, Среднеколымского, Намского районов, создан Региональный центр телефонного обслуживания.

Существенно возросло количество предоставляемых на базе МФЦ услуг — по сравнению с прошлым годом почти в два раза. Теперь в улусах, где есть МФЦ, населению доступны услуги социальной сферы, по оформлению паспорта гражданина РФ, охотхозяйственных отношений. В столичном МФЦ появились новые комплексы услуг — «Свой бизнес», «Поддержка ветеранов труда».

Всего в «едином окне» предоставляется порядка 200 услуг. За 2012 год обслужено более 145 тысяч посетителей. Мы убеждены, что наша работа востребована и необходима. По результатам мониторингов, наши заявители дают высокую оценку деятельности МФЦ — доля заявителей, удовлетворенных качеством предоставления государственных и муниципальных услуг — более 95%.

В Новом году мы не остановимся на достигнутом. Уверены, что мы сможем реализовать новые проекты, которые станут залогом успеха и стабильности каждой семьи, каждого человека. А Новый год принесет в ваши дома мир, радость и благополучие!

Желаем всем жителям Намского улуса процветания, радости, успеха. Пусть в Новом году сбудутся все заветные мечты, будьте здоровы и счастливы!

ГАУ «МФЦ РС(Я)»

БИЛЛЭРИИЛЭР

ВНИМАНИЮ ПЛАТЕЛЬЩИКОВ КВАРТИРНОЙ ПЛАТЫ!
ОАО «Намкоммунтеплоэнерго» поздравляет с наступающим Новым годом! И объявляет «Беспроигрышную лотерею и «проценные дни» с 17 по 30 декабря 2012 г.

Тел. для справок
42-1-95, 42-1-72

Скоро Новый год! Спешите сделать подарки любимым и друзьям!
Принимаем заявки на изготовление пригласительных, грамот, визиток, реставрацию старых или поврежденных фотографий, открыток.

Подробности по тел.
8984-102-64-09

1. Услуги грузовика в любом направлении.

Тел. 89681502181

2. Нарощивание ногтей, оформление и дизайн.

Тел. 89142201262

Грузовые перевозки до 2-х тонн по селу, по городу.

Тел. 89841160270, 89243661967

Считать недействительным утерянный паспорт серии 9807 № 05923 от 07.06.2007 г., выданный ТП УФС России по РС(Я) в Намском р-не на имя Мохначевского Лоокута Ильича.

САХАЛАРГА - САХА ИТЭБЭЛЭ, СААМАЙ УРДУК КҮҮСТЭЭХ ИТЭБЭЛ.

САХА ИТЭБЭЛЭ - СИР СҮРЭҢИН ИТЭБЭЛЭ, ААТА, ААР АЙ-ЫБЫ ТОЙОН ТАҢАРА - ДИЭН, БЫҤАЧЧЫ - „ТАҢАРА“ ДИЭН!
Өсө тегүл этэбин христианство, православие диэннэр, Танара үөрөү буолбатахтар!

- Атын итэбэл дьоно бэйэлэрин омуктарын оҕотун, ыччатын атын итэбэлгэ хаһан да иппэт, атын итэбэлгэ киллэрбэт, „ханлык баҕарар итэбэли талыххытын сөп“ диэбэт. Кыһын, дыахтарын атын итэбэл киһитигэр кэргэн-ойох биэрбэт. Итэбэл нөҕү бэйэтин омугун харыстыыр. Итэбэллээх омук эстибэт, ойуурдаах куобах охтубат.

ИТЭБЭЛ - ОМУК КӨМУСКЭЛЭ! ПО - РУССКИ, ВЕРА - ЭТО ПАРОЛЬ НАЦИИ, ФЛАГ НАРОДА. ФЛАГ НАРОДА - ЭТО СИМВОЛ ВЕРЫ, ДЕВИЗ ПОКОЛЕНИЙ!

БИҤИГИ САХАБЫТ ИТЭБЭЛЭ - ААР ТОЙОН ТАҢАРА күүһүрдэҕинэ, АЙЫЫЛАР күүһүрэн, АЙЫЛҔАБЫТЫН арааччылыыр буолуохпут, оччотугар Саха сиригэр уон да мөлүһүн омук кэллээҕинэ эстиэхпит суоҕа. Ол гынан, билигини 2006-2012 сыллаах тургутунан, „якуттар инникитин эстэр, симэлийэр туругунан салайтаран иһэллэр, аҕыйах сылынан эрэллээхтик эстэллэр“ дииллэрэ (хаһыат материалыттан), биир өттүнэн сөп. Тоҕо диэтэр: якуттар көрсө түһээт нууччалыы кэпсэтэн бараллар, оҕолоро нууччалыы эрэ саҕараллар, аны сахабын дэнээччи якуттуу эрэ саҕарар (холобура: „дорооболорун“, „баһыба“, „маама“, „паапа“, „пирибиэт“, „убаастыыр“...). Телевизорга-радиога нууччалыы эрэ биэри эрө тутулар, саха киһитин нууччалыы эрэ саҕардаххына, эфиргэ тахсабын диэн нууччалыы саҕардаллар.

Ону баара - ол эфиргитин нууччалар олох да арааран кэбиһэллэр. Үөхпэккэ араардахтарына - махтал. Төттөрүтүн, Саха киһитэ ыраастык сахалыы саҕардаҕына сүрдээҕин сөбөллөр, тылын истэллэр. Суһаллык бары САХА БУОЛАРБЫТ, якут буолан БҮТЭРБИТ таһыччы ирдэнэр кэмэ кэллэ. Хойугаан да буоллар, Хамаҕаттаҕа кэлэн САХАЛЫБЫ ААТТАНЫҢ, САХАЛЫБЫ АРАСПААННАЛАНЫҢ! Сир Сүрэҕин Кииниттэн көрдөһүҥ-ааттаһыҥ, Харатаала Харанаа-Сир Сүрэҕин Киинэ. Киирэн сахалыы уоту аһаһыҥ, ыраастаныҥ-арчыланыҥ.

ХАРАТААЛА.

КЭРИЭСТЭБИЛЛЭР

Күн курдук сырдык, ыраас, сылаас, сэргэх, киэн-холку дууһалаах, аламай күн сирин көрдөрбүт, күндүтүк саныыр күн күбэй тапталлаах ийэбит, эбээбит, тыыл, үлэ ветерана, Көбөкөн нэһилиэтин уонна Нам уллуһун бочуоттаах олохтооҕо, Герой-ийэ Матвеева Февронья Егоровна (Хобороос) уһун, ыарахан ыарыыттан олохтон туораабыта ахсынны 15 күнүгэр номнуо 1 сылын туолла.

Биһиги ийэбит бэс ыйын 20 күнүгэр 1928 с. Көбөкөн нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Төрөппүттэрэ эрдэ өлөн кыра оҕо эрдэбиттэн тулааһа оҕо эрайин-мугун этинэн-хаанынан толору билбитэ, билииттэн, үөрэхтэн маһыта. Оҕо сааһа сэрйи ыар кэмнэригэр ааспыта. Ас-үөл, таһас-сап кырыымчык кэмигэр үөскээбит буолан доруобуйатыгар оҕустарбыта. Сэрйи сылларыгар улахан дьону кытта тэнгэ үлэлээбитэ. 13 сааһыттан колхозка ыанныксытынан үлэлээбитэ. Ийэбит оҕо эрдэбиттэн сэргэх, чоһуо, сытыы өйдөөх, элэккэй, үтүө майгылаах, сүрдээх кыайыгыс-хотугас үлэһит кыыс этэ. Ол сылдан сэрйи бүтэһик сылыгар олоһун аргыһын Матвеев Степан Даниловичкэ көрсөн ыал буолбуттара. 20-тэн таһа сыл устата эйэ-дэмнээхтик, дьоллоохтук олоһон 11 оҕону төрөтөн, көрөн-харайан Герой-ийэ бочуоттаах аатын ылбыта. Матвеевтар дьиз кэргэн чөл олохтоох, үтүө суобастаах, үлэһит дьон быһытынан биллэллэр. Ийэбит элбэх оҕолонон кэлиҥ ыанныксыт үлэһиттэн тохтоон, Фрунзе оҕо саадыгар көмөлөһөөччү иитээччинэн, нээннэнэн, Көбөкөн интернаттыгар поварынан пенсияҕа тахсыр диэри үтүө суобастаахтык, таһаарыылаахтык үлэлээбитэ. Ийэбит 41 сааһыгар кэргэнэ хомолтоохтук соһуччу өлөн, 11 оҕолоох соҕотох туран хаалбыта. Элбэх оҕолоох оҕодо дьахтар аһытын-кутуугун тулуйан, оҕолорун туһугар кытаанах эр санааны ылынан, бар дьонго үтүө-сайаҕас сыһыанынан, мааны элэккэй майгытынан, мындыр өйүнэн ситиһилээхтик үлэлээн-хамсаан, дьон-сэргэ истиҥ өйбүлүнэн оҕолорун барыларын атахтарыгар туруоран, үөрэттэрэн үтүө үлэһит оҕортообута. Билигин биһиги, кини сылаас тапталынан ииппит, улаатыннарбыт, олох суолугар үктэннэрбит оҕолоро, сиэннэрэ, бары үөрэхтээх, үлэлээх, үтүө үлэһит, ыал тапталлаах ийэлэрэ, аҕалара, эйбэс эбээлэрэ, эһээлэрэ буоллубут. Биһиги ийэбит үөрэммитэ буоллар мындыр өйүнэн, дьаһалынан ыраахха тийиэх этэ. Ол иһин кини биһигини, сиэннэрин дьонго үтүө суобастаах сыһыаннаах буоларга, үчүгэйдик үөрэнэн үөрэхтээх дьон буоларга, таһаарыылаахтык үлэлээн үтүө холобур буоларга куруук үөрэтэрэ, сүбөлүбүтэ. Ийэбит наһаа элбэх ыалдыттаах, куруугун сылаас чэйдээх, миннигэс астаах, кирибит киһиэхэ барытыгар эн-мин дэһэн үтүө сыһыаннаах этэ.

Ити курдук биһиги ийэбит, эбээбит киһи киһитэ этэ. Кини сырдык мөссүөнэ биһиги өйбүтүгэр-санаабытыгар өрүү баар буолуо. Күндү киһитигэр мунура суох махтанабыт.

Оҕолоро, сиэннэрэ, кийииттэрэ, күтүөттэрэ, хос сиэннэрэ

Күн күбэй ийэбит Охлопкива Римма Иннокентьевна бу дьыл ахсынны 14 күнүгэр олус хомолтоохтук, соһуччу бу сиртэн туораабыта номнуо биэр сыла буолла.

Ийэбит 1961 сыллаахха бэс ыйын 14 күнүгэр Нам уллуһун 1 Хомуһаах нэһилиэгэр Сивцевтэр дьиз кэргэттэригэр бастаы кыыс оҕонор төрөөбүтэ. Күндү-көмүс ийэбит биһиги кыра эрдэпиттэн түүннэри-күнүстэри олох ыарахаттарыттан иннэн-толлон турбакка кимтэн да көмө көрдөөбөккө суос-соҕотох бэйэтэ биэс оҕону иитэн-аһатан, көрөн-истэн, бүбөйдээн атахтарыгар туруорталаабыта. Кини куруук дьонго-сэргэүэ үтүө-мааны, эйбэс сыһыаннааҕа, чугас аймах-билэ дьонугар өйбүл, тирэх, көмө буолара. Ийэбит барахсан ыарахан да олохтоох буоллар куруук остуолугар астаах-үөллээх буолааччы, кирибит үөрэ-көтө сыһ-сап туттан сылаас үүттээх чэйинэн көрсө тоһуйара. Иллэн бириэмэлээннэ эрэ истэнэрин, сабынан баайарын, дьэтин-уогун тупсарарын олус диэн сөбүлүүрү, барахсаммыт сыһа кыра кэһиллээх кэмпиэт, сакалаат оҕотун илдьэ кэллэххэ да өрүү-көтүү бөҕө буолааччыга, киниэхэ кыра да наадалаах буолааччы. Үтүө-ыраас киһи кылгас олохтоох дииллэрэ кырдык эбит, олоҕо кылгас буолан буолуо барыны бары ситиһэн, сатамматы сатаан кыайан-хотон олоһороччу. Олоһун орто кэрдийигэр тийэн, 50 сааһын томточчу туолан, дьэ үчүгэй олоххо үктэнним быһыылаах дии санаан үөрбүтэ-көһүтэ, ханна баарый?! Сарсыарда эрдэ барахсаммыт сыһа оҕолорун аһаатары-сиэттэри үлэтигэр баран иһэн суолга куһаҕаннык былдьаннаҕа. Тиэрэ топтут дьон оҕолоро массынаҕа барахсытын аанна ылан биэрэннэр биэр сөкүүндэ иһигэр суута-сокуона суох биһиги ийэ-битин, кини инники баҕа санаатын биридэ барытын туора сотон кэбистэхтэрэ, баҕайылар. Ол да буоллар төһө да олоҕо кылгас үйэлээх буоллар, ийэбит барахсанга икки сиэн бэлэхтээн, сиэн диэни биллэрэн «ЭБЭЭ» дэттэрэн, сиэн миннигэс сытын биллэҕэ диэн санаабытын чэпчэтэ сатыыбыт.

Биһиги күн тэнгэ киһитин, ийэбит барахсаны, аттыбытыгар суоһуттан олус хоргуйабыт, ыты-ыгыт, суохтубут, дууһабыт айманар, хаһан да аны биһиги аапытын сып-сымнаҕас куолаһынан ыңырбаттыттан, сылаастык сыллаан сарсыарда уһугуннарбатыттан, кини биһигинэн киэн туттан үөрбэттэтин олус диэн курутууабыт, хомойобут. Тапталлаах ийэбит сырдык тынына быстыаһыттан харахпыт уута куурбат, сүрэхпит бааһа оспот. Билигин да киһнэ буоллун аайы ааны кэтэһэбит, үлэтигэр бүтэн үөрбүтүнэн толору пакетынан астаах-үөллээх кириэн кэлиэ диэн эрэнэр санаалар кириэтэлиллэр да, суох буоллаҕа аны, суох. Биһиэхэ биэс оҕотугар, сиэннэригэр, күтүөттэригэр тапталлаах ийэбит, эбээбит мунура суох таптала, кини сылаас сыһыана куруук өйбүтүгэр-санаабытыгар, сүрэхпитигэр өрүү баар.

Оҕолоро, сиэннэрэ, күтүөттэрэ

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496; бухгалтерия — 41141; факс — 41141; редакционной-издательской ситим — 41332

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительства, «Нам уллуһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральной сулууһа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрациялааһыт нүөмэрэ — **ПИ №ТУ14-0216.**

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьэдиэт аадырыһын чолпч ыйыҥ. Редакцияга кирибит суруктар төһөнөрүлүбэттэр. **Автор этэр хаһыат санаатынын мэддьэ биир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам уллуһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам уллуһа, Нам сэл., Заложной уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

Решение

от 28 ноября 2012 г. № 9-1

О полномочиях депутата Улусного Совета МО «Намский улус»

Федорова Павла Львовича

На основании закона РС (Я) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» от 28.09.2011 г. 964-3 №815-IV, Улусный (районный) Совет депутатов МО «Намский улус» РЕШИЛ:

1. Удовлетворить заявление Федорова П.Л. о сложении полномочий депутата от Партизанского округа №2, в связи с назначением на муниципальную должность.
2. Настоящее решение вступает в силу со дня его принятия.
3. Опубликовать настоящее решение в улусной газете «Энсиэли», разместить на официальном сайте МО «Намский улус» www.demo 5. ykt. ru.

Председатель Улусного Совета А.Х.Христофоров

Глава улуса А.И.Ильин

Торговый павильон «Чайкоff» поздравляет всех с наступающим Новым годом! У нас вы всегда можете найти вкусный и полезный чай, свежееобжаренный кофе. Также сообщаем о поступлении новых сортов кофе, восточных сладостей, орехов, фруктов в черном и белом шоколаде. Спешите сделать приятно себе и близким людям. Наш адрес: ул. И. Винокурова, 3, ТЦ «Ас-соль»

РФ Бочуот уорданын, «За дела милосердия» Царевич Дмитрий уорданын кавалера, СР үөрэҕиритин туйгуна, А. Кулаковскай аатынан Государственной бирзимийэ лауреата	Күндүтүк саныыр аҕабыт, эһээбит, хос эһээбит, убайыт
МАТВЕЕВ Николай Николаевич соһумардык күн сириттэн барбытынан кэргэннэр Клар Иннокентьевна, оҕолоругар, сиэннэригэр дириг кутурбаммытын тирээбит.	НИКИТИН Иван Максимович ахсынны 9 күнүгэр соһумардык өлбүтүн билэр дьонугар диригник курутууан туран иһитинэрэбит. Оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ, быраатын, балтыларын дьиз кэргэттэрэ
«Нам уллуһа» МТ спортка уонна ыччат политикаһыгар управлениета, улустаабы бокса федерацията	Күтүөпүтүгэр Алешаба, эдийигыр Полина Ивановна, бириг төрөөбүттэригэр Айтаба, Аняба, Павлика аҕата, эһээлэрэ
Коллектив Намского педагогического колледжа выражает глубокое соболезнование преподавателям Оминой Татьяне Илларионовне, Кировой Татьяне Илларионовне, их родным и близким по поводу безвременной кончины после тяжелой болезни отличника образования РС(Я), обладателя Ордена Почета РФ, Ордена Царевича Дмитрия «За дела милосердия», лауреата Ассоциации международного детского фонда «Благородному родителю — благодарное детство», лауреата Гос. Премии им.А.Е. Кулаковского	НИКИТИН Иван Максимович соһуччу күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тирээбит.
МАТВЕЕВА Николая Николаевича.	Ивановтар, Прядезниковтар
«Талба ырынак директора МЕСТНИКОВ Петр Вячеславович ыарахан ырытыттан соһуччу күн сириттэн барбытынан кэргэннэр, оҕолоругар, бириг төрөөбүттэригэр дириг кутурбаммытын тирээбит.	Күндүтүк саныыр дьоммутугар Надежда Максимовнаба, Анатолий Максимовича кинилэр убайдара уонна Алексей Иванович, Полина Ивановна, Мария Ивановна таптыыр аҕалара
«Нам уллуһа» МТ спорка уонна ыччат политикаһыгар управлениета, улустаабы футбол федерацията	НИКИТИН Иван Максимович эмискэ соһумардык күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тирээбит. Необутов аймахтар
Биригэ улаһиыр коллегатыгар, 8 №-дээх оҕо саадын сәбизидиссәйигар Местникова Аида Петровна уонна оҕолоругар кэргэнэ, аҕалара	Өр сылларга бириг үлэлээбит коллегабыт, Партизан нэһилиэгин муниципальной террилии баһылыгын солбуйааччыгар Скрябина Полина Ивановна таптыыр аҕалара, эһээлэрэ, Нам селотун олохтооҕо, тыыл, үлэ ветерана
МЕСТНИКОВ Петр Вячеславович өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тирээбит.	НИКИТИН Иван Максимович соһумардык өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тирээбит.
8 №-дээх оҕо саадын коллектива	Иван Максимович Нам уллуһунаагы ветеринарнай управлениета уонна лаборатория коллектива
Улустаабы үөрэх управлениета, профсоюз улустаабы комитета управлениета ветеран үлэтигэр Местникова М.Г., Нам с. 8 №-дээх «Көлүкчээн» оҕо саадын сәбизидиссәйигар Местникова А.П., оҕолоругар, чугас дьонноругар тапталлаах бырааттара, кэргэнэ, аҕалара, убайдара	Партизан нэһилиэгин олохтооҕо Скрябина Полина Ивановнаба, кини оҕолоругар тапталлаах аҕата, эһээлэрэ
МЕСТНИКОВ Петр Вячеславович эмискэ ыалдыан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаннарын тирээдэлэр.	НИКИТИН Иван Максимович олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тирээбит.
Чугас аймахтарыгар, бириг төрөөбүттэригэр, оҕолоругар, кэргэннэр	«Чаран» түөлбө
МЕСТНИКОВ Петр Вячеславович күн сириттэн соһуччу ыалдыан барбытынан дириг кутурбаммытын тирээбит.	МБДОУ 4 №-дээх «Чэир» администрацията, профсоюзнай комитета дөсөдөс воспитателигэр Емельянова Надежда Максимовнаба убайа
Семеновтар	НИКИТИН Иван Максимович соһумардык ыарахан ырытыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тирээбит.
	Күндү табаарысыт, быраалпыт ЯКОВЛЕВ Григорий Гаврильевич соһуччу хомолтоохтук өлбүтүнэн ийэтигэр, кэргэннэр, оҕолоругар, эдийигыр, балтыгар, быраатыгар дириг кутурбаммытын тирээбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.
	Дьокуускайтан, 1 Хомуһаахтан Рязанскайдар, Өймөкөөнтөн Аргунов И.Г.

«Энсиэли» хаһыат
РИС талылынна, таһылынна
уонна бэчээттир сыаҕар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4
Формата А3. Кээмэй 6 бэчээт. **лиис**
Көһүл сыананаан атылынаар
Индекс — 54889. Тираһа — 1890
Бэчээккэ илии баттанытын графига —
12:00 ч. 14.12.2012 с.
Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 14.12.2012 с.